

Ljudska PRAVICA

LETO XXIII. Stev. 48
 GLAVNI IN ODGOVORNI
 UREDNIK
 IVAN SINKOVEC
 UREJA UREDNIŠKI ODBOR
 List izhaja vsak dan razen
 petka - Cena 10 dinarjev

«LJUDSKA PRAVICA»
 USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
 1934 - MED NARODNOOSVO-
 BODILNO BORBO JE IZHA-
 JALA KOT DNEVNIK IN
 TEDNIK - OD OSVOBODITVE
 DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
 NIK NATO PA KOT TEDNIK
 - OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
 V REDAKCIJSKI POVEZANO-
 STI Z «BORBO»

KAIRSKA KONFERENCA ŠTIRIH ARABSKIH DRŽAVNIKOV

IZVEN BLOKOV

Določili bodo skupno politiko nasproti Vzhodu in Zahodu, v palestinskem, sueskem in severnoafriškem vprašanju

Kairo, 25. febr. (Tanjug). V Kairu se je začela konferenca predsednika Naserja, kralja Izraela ter kraljev Seuda in Huseina. O dnevnem redu niso objavili nobenih vesti, očitno pa je, da bodo govorili o ravnanju Izraela ter stikih arabskega sveta z Vzhodom in Zahodom. Obveščeni krogi menijo, da bodo govorili tudi o politiki štirih arabskih dežel glede Severne Afrike in glede Sueskega prekopa.

Konferenca se časovno ujema s sejami Generalne skupščine, na katerih naj bi sklenili, ali bodo odredili proti Izraelu sankcije ali pa se bo ta pokoril zahtevam OZN in brezpogojno umaknil svoje čete iz Serm El Sejka in Gaze. V obveščeni krogi menijo, da bodo Naser, Kautli, Seud, Husein objavili skupno deklaracijo, ki bo napovedala konkretno akcijo štirih dežel, hkrati pa da bodo sporočili, da zdaj v odnosu do Izraela ne gre za egiptovski, marveč za arabski problem in da je nesprejemljiva kakršnakoli zahteva Izraela, preden ne umakne njegovih čet, a tudi ne po njih umiku.

njo, da ZDA niso uporabile svojega največjega vpliva, da bi Izrael prisilile k umiku. Kar zadeva Eisenhowerjevo doktrino kakor tudi sovjetske predloge o Bližnjem vzhodu, pričakujejo, da bodo poglavarji štirih dežel na svojem sestanku znova izrazili svojo odločnost glede potrebe po nadaljevanju neodvisne arabske politike, da bodo znova izjavili, da se te dežele ne bodo vključile v nobene bloke, hkrati pa tudi izrazili pripravljenost, da sprejmejo pomoč od katerikoli strani, samo če ne bo vezana na nobene politične pogoje.

Današnji prvi sestanek je trajal dve uri in pol. Proučili so mednarodni položaj, zlasti pa arabske probleme. Kralj Seud je poročal tudi o sadovih svojega obiska v Washingtonu in posebej o pojasnitvah ameriške politike, ki mu jih je dal Eisenhower.

V kratkem poročilu, ki ga je objavila egiptovska informacijska služba po današnji seji, je rečeno, da so sedanji razgovori voditeljev arabskih dežel dejansko nadaljevanje razgovorov, ki so jih imeli v januarju. Razpravo bodo jutri popoldne nadaljevali. Kairo je ves v znamenju te konference, mnogo bolj, kakor je bil med januarjo konferenco arabskih političnih voditeljev. Tisk prisluškuje tej konferenci izreden pomen in posveča veliko pozornost vprašanju, o katerih bodo razpravljali poglavarji štirih dežel. F. Dizdarevič

IZJAVE KOČE POPOVIČA V OKVIRU ANKETE »ZICZIE WARSAWI«

RAZVOJNA POT

do sistema kolektivne varnosti v Evropi

in vloga sedanje Poljske v prizadevanjih za dosego tega cilja

Varšava, 25. febr. (Tanjug). V okviru svoje mednarodne ankete o evropski varnosti je objavil varšavski časnik »Ziczie Warsawi« odgovor jugoslovanskega sekretarja za zunanje zadeve Koče Popoviča o tem vprašanju. To je po vrsti že drugi odgovor v časniku »Ziczie Warsawi«. Uredništvo se je obrnilo na več uglednih politikov s prošnjo, naj povedo svoje mnenje o vprašanju evropske varnosti in o vlogi Poljske v snovanju sistema kolektivne varnosti.

Izjava državnega sekretarja Koče Popoviča, ki jo objavlja poljski časnik, se glasi:

Za povojni politični razvoj v Evropi so značilna blokovska nasprotja, ki so se poglabila z razdelitvijo Nemčije na Zahodno in Vzhodno ter z razvojem atomskega orožja. Zato zadevajo evropske dežele kot na vprašanje svojih življenjskih koristi na problem pospeševanja splošne evropske varnosti v nasprotju s težnjami po krepitvi vojaške sile blokovskih grupacij, kar krije v sebi

nevarnost, da se mednarodni odnosi zaostre.

Jugoslovanska vlada, ki se ravna po načelih aktivne miro-

rom stala na stališču, da bi bila ustvaritev kolektivne varnosti v Evropi na podlagi in v skladu z načeli ustanovne listine OZN izredno važen prispevek k okrepitvi miru. Jasno je, da kolektivna varnost Evrope ne more biti oméjena zgolj na sklenitev ustreznih pogodb, marveč je dolgotrajnejši proces, ki ga je treba doseči prek vztrajne politične akcije za ureditev odprtih evropskih vprašanj na podlagi enakopravnosti in spoštovanja suverenosti vseh zainteresiranih dežel.

Jugoslavija namreč meni, da je tako pojmovana splošna evropska varnost tesno povezana z razorožitvijo (zmanjšanje in omejevanje oboroževanja ter prepoved atomskega orožja) kakor tudi z ureditvijo nemškega vprašanja, ker nikakor ne pomeni, da bi ureditev enega izmed teh problemov pogojno vezali na ureditev drugih. Tak napredek na področju splošnega zboljšanja mednarodnega vzdušja, po katerem čuti svet tako veliko potrebo, bi olajšal in pospešil ureditev splošne evropske varnosti. Trajno varnost bo pravzaprav moč doseči samo po poti in v okviru zboljšanih mednarodnih stikov kakor tudi po poti in v okviru zmanjšanja oboroževanja, ne pa njegovega nadaljnega večanja.

Vsaka evropska dežela lahko po našem mnenju pripomore k temu z načelno politiko odkritosrčnega sodelovanja med narodi na podlagi njih popolne suverenosti, enakopravnosti in neodvisnosti. Poljska je glede na svojo politično in zemljepisno mesto, glede na svoje napredno in konstruktivno vlogo v Evropi, glede na širino pogledov svojega sedanjega vodstva poklicana, da igra v ustvarjanju sistema evropske varnosti zlasti važno vlogo.

Ljubne koeksistence ter pozitivnem stališču nasproti gospodarskemu in političnemu splošnemu evropskemu sodelovanju, je zme-

Kakor da ni bilo napada na Egipt

London, 25. febr. (Tanjug) - Ministrski predsednik Macmillan je danes v Spodnji zbornici obrazložil stališče Velike Britanije do umika izraelskih čet z demarkacijsko črto, določeno z mirovnim sporazumom iz l. 1949. Izjavil je, da bi bilo treba prepustiti Gazo nadzorstvu OZN ter zagotoviti svobodno plovo po Akabskem zalivu. Poudaril je, da se morajo izraelske čete umakniti iz Gaze in z zahodne obale Akabskega zaliva. Ni pa zavzel nikakega stališča glede morebitnih sankcij proti Izraelu, marveč je rekel, da bi lahko na podlagi obrazloženega načrta našli izhod, ki bi bil zadovoljiv za obe strani.

V ZADNJEM TRENUTKU?

Napovedi o ureditvi spora zaradi izraelskega oklepanja glede umika iz Egipta še pred odločitvijo o sankcijah v Generalni skupščini OZN

Washington, 25. febr. (AFP). Izraelski veleposlanik v ZDA Aba Eban je prispel včeraj iz Izraela v Washington. Ob prihodu je izjavil, da bo moč sprico najnovejših napotkov in pojasnil, ki jih je dobil od svoje vlade, bržčas ugodno urediti sporna vprašanja.

Sinoči je bil pri ameriskem zunanjem ministru Dullesu, s katerim sta dobre tri ure govorila o umiku izraelskih čet s področja Gaze in Akabskega zaliva. Po tem razgovoru so objavili skupno poročilo, v katerem je med drugim rečeno, da je Dulles pojasnil nekatere točke iz spomenice ameriške vlade, objavljene 11. februarja. V poročilu je izražena pripravljenost ameriške vlade, da uporabi svoj vpliv za zaščito Izraela. Nadalje je v poročilu rečeno, da bo Eban nujno obvestil svojo vlado o razgovoru z Dullesom in da bo ostal v tesnih stikih z ameriškim ministrom. V poročilu je izraženo tudi upanje, da bo veleposlanik navezal stike z generalnim sekretarjem OZN in govoril z njim o problemih, ki se tičejo predvsem OZN. Na koncu

poročila je izraženo upanje, da bodo s temi razgovori našli izhod iz sedanje položaja v skladu z načeli OZN.

Aba Eban je danes popoldne odpotoval v New York, kjer se je zvečer sestel z generalnim sekretarjem OZN Hammarskjöldom. Medtem sta imela predsednik Eisenhower in Dulles danes v Washingtonu daljši posvet o umiku Izraelcev iz Egipta in o bližnji nadaljnji razpravi o tem v OZN.

Washingtonski krogi ugodno presojujejo poročilo o razgovoru Dulles-Eban. Pri tem menijo, da je zdaj odprta pot za nadaljnja pogajanja in je moč govoriti o

pozitivnih prizadevanjih, da bi našli izhod iz sedanje zagate. Menijo tudi, da kažeta to poročilo in sestanek med Ebanom in Hammarskjöldom na pripravljenost, da bi s posredovanjem OZN in v skladu z načeli mednarodne organizacije našli podlago za ureditev spornih vprašanj, še preden bi Generalno skupščino pozvali, naj se izreče o sankcijah proti Izraelu.

Nočna seja v OZN, toda o Cipru

New York, 25. febr. (Renter). Predsednik političnega odbora Generalne skupščine Viktor Belandje je izjavil, da se bo Generalna skupščina sestala nočjo opolnoči po jugoslovanskem času. Kakor je rekel, na seji ne bodo razpravljali o sankcijah proti Izraelu, marveč o ciprskem vprašanju. Skupščina naj bi namreč nočjo odobrila resolucijo o Cipru, ki jo je pred nekaj dnevi soglasno sprejel politični odbor in ki poziva zainteresirane stranke, naj začno pogajanja o ureditvi ciprskega vprašanja.

Razprava o Izraelu še enkrat odložena?

New York, 25. febr. (AFP). Sekretar OZN je objavil, da bo seja Generalne skupščine, ki bi morala biti danes popoldne, bržkone preložena na jutri. Politični odbor Generalne skupščine je danes popoldne nadaljeval razpravo o zahodnem Iranu.

Na Madžarskem ne bo več obveznega odkupa pridelkov

Budimpešta, 25. febr. Kmetijski minister Imre Degej je odločno zanikal vzemirjive vesti o tem, da namerava vlada znova uvesti sistem obveznega odkupa kmetijskih pridelkov. Vlada ne misli uvesti sistema planske setve in ne bo določila površin za posamezne posevke. Kmetijske zadruge kakor tudi individualni kmetje bodo lahko sejali, kar se jim bo zdelo primerno. Degej je rekel, da bodo preskrbo mestnega prebivalstva s kmetijskimi pridelki zagotovili s svobodnim odkupom pridelkov na svobodnih trgih.

Kuznecov obtožuje ZDA podtalnega delovanja proti varnosti vzhodnoevropskih dežel

New York, 25. febr. (AFP). Posebni politični odbor Generalne skupščine OZN je začel danes obravnavati osnutek sovjetske resolucije, ki obtožuje ZDA subverzivne dejavnosti v raznih deželah in jih poziva, naj vskladijo svoje odnose z vsemi državami z načeli ustanovne listine. Sovjetski delegat Kuznecov je naperil proti ZDA vrsto obtožb v 8000 besed dolgem govoru. Kakor je rekel, subverzivna in sovražna dejavnost ZDA proti SZ in vzhodnoevropskim deželam zastruplja mednarodne odnose in močno škoduje miru na svetu. Ameriški Kongres odobrava organiziranje raznih subverzivnih ak-

cij. V Zahodni Nemčiji je vrsta šol za sabotežerje, iz katerih prihajajo izsolani specialisti za vse vrste podtalnega delovanja. Te teroriste pošiljajo v vzhodnoevropske dežele, kjer organizirajo sabotaže in diverzantske akcije. Kuznecov je napadel tudi Eisenhowerjevo doktrino in poudaril, da je ta doktrina zadnji izraz politike grobe vmešavanja ZDA v zadeve drugih dežel. Obtožil je ZDA, ker so zavrnile sovjetski predlog za sklenitev pogodbe o miru in prijateljstvu kakor tudi druge pobude sovjetske vlade, katerih namen je bil, da bi se zboljšali odnosi med ZDA in SZ.

ZACELO SE JE ZASEDANJE ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

ZAKON O OBDELOVANJU neobdelane zemlje je sprejet

Danes bo predstavnik Zveznega izvršnega sveta Moma Marković pojasnil načela stanovanjske zakonodaje

Beograd, 25. febr. (Tanjug). Danes ob 11 so se začele prve seje Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine v letošnjem letu. Na dnevnem redu Zveznega sveta, sprejetem na dopoldanski seji, je bilo obravnavanje poročila mandatno-imunitetnega odbora o naknadnih volitvah v volilnem okraju Delnice-Ogulin, dalje razprava o osnutku zakona o razlastitvi, razprava o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdelovanju neobdelane zemlje, obravnavanje osnutka odloka o spremembi določbe Zveznega družbenega plana za leto 1957, ki se nanaša na sklade za kadre v gospodarstvu, obravnavanje osnutka odloka o potrjevanju uredb Zveznega izvršnega sveta ter poročilo odbora za prošnje in pritožbe.

Na dnevnem redu Zbora proizvajalcev je bilo 8 točk, med njimi: obravnavanje osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdelovanju neobdelane zemlje, obravnavanje osnutka odloka o spremembi zveznega družbenega plana, razprava o osnutku odloka o potrditvi uredb Zveznega izvršnega sveta, kakor tudi obravnavanje poročila mandatno-imunitetnega odbora o verifikaciji mandatov ljudskih poslancev Slobodana Cukovskega, Mehme-

se nanaša na sklade za kadre v gospodarstvu. Razen tega je Zvezni svet sprejel tudi zakon o razlastitvi.

V Zveznem svetu sta govorila predstavnik Zveznega izvršnega sveta Milentije Popović o osnutku zakona o neobdelani zemlji in podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Golačević o osnutku odloka o spremembi zveznega družbenega plana v njegovih določbah o skladih za kadre v gospodarstvu. V Zboru proizvajalcev je govoril član Zveznega izvršnega sveta Marijan Breclj, ki je obrazložil osnutek zakona o obdelovanju neobdelane zemlje.

Predsednik Moša Pijade je sklical za jutri ob 9 skupno sejo obeh domov, na kateri bodo obravnavali načela stanovanjske zakonodaje. Razpravo bo začel s svojimi pojasnili predstavnik Zveznega izvršnega sveta Moma Marković.

Na prvi seji novega poljskega Sejma je bil izvoljen za novega maršala Sejma Czeslaw Wycech

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 26. februarja
 Sprejemljivo oblačno, vmes prehodne pooblastitve in v severovzhodni Sloveniji nekaj rahlih padavin. Temperature ponoči od 1 do -3, v Prigorju okoli 6, najvišje dnevne med 7 in 11 stopinj C.

Prizor za zadnjega sestanka predstavnikov našega državnega sekretariata za notranje zadeve, Lige društev Rdečega križa in drugih organizacij z g. Brentonom, vodjo Urada OZN za begunce iz Madžarske v Beogradu

SEJA PREDSEDSTVA GLAVNE ZADRUŽNE ZVEZE

ZADRUGAM JE TREBA POMAGATI

pri pripravah na racionalno porabo investicij

Beograd, 25. febr. (Tanjug). Na današnji seji predsedstva Glavne zadrugne zveze so med drugim poudarili, da je treba zadrugam pomagati, da se pripravijo na popolno in racionalno porabo kakih 12 milijard din, namenjenih investicijam v zadrugnih organizacijah do konca leta 1957.

Predsedstvo je pozitivno ocenilo povečanje obsega, zlasti pa sestavo investicij v zadrugnih organizacijah, ki so se lani bolj orientirale na nakup kmetijskih opreme.

Na seji pa so poudarili, da bi bile lahko zadrugne organizacije že lani porabile znatno več investicijskih sredstev. Iz splošnega investicijskega in drugih skladov so imele na razpolago 10 milijard 660 milijonov do decembra pa so porabile nekaj manj kakor 9 milijard dinarjev. Zadrugne organizacije še nimajo dovolj osnovnih sredstev, zlasti ne za kmetijsko proizvodnjo, in zato morajo tudi letos nameniti investicijska sredstva predvsem za mehanizacijo kmetijstva — za nakup novih traktorjev in vseh potrebnih priklopnih strojev.

Predsedstvo Glavne zadrugne zveze priporoča, naj bi zadrugne zveze v republikah in okrajih, kakor tudi druge organizacije pomagale zadrugam sestaviti perspektivne plane, investicijske programe in elaborate, letne proizvodne in finančne plane ter analize gospodarske upravičenosti konkretnih investicij. Na seji so sprejeli predlog, da bodo skupaj z Zvezo kmetijskih zbornic, organi državne uprave in drugimi interesi proučili in predlagali bolj elastično uporabo nekaterih predpisov v zvezi z dodeljevanjem investicijskih kreditov v kmetijstvu.

Kongres gluhozemih Jugoslavije

V sredo se bo začel v Sarajevu IV. kongres Zveze gluhozemih Jugoslavije. Udeležilo se ga bo okrog 150 delegatov, ki bodo zastopali okrog 43.000 gluhozemih, kolikor jih je zdaj v naši državi.

Nesorazmerno zvišanje plač

Na seji Predsedstva Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije so razpravljali o sestavljanju novih tarifnih pravilnikov

Na včerajšnji seji predsedstva Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, ki ji je predsedoval Djuro Salaj, so razpravljali o dosedanjem delu v zvezi s sestavo novih tarifnih pravilnikov v podjetjih. Razen članov predsedstva sta bila na seji član Zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorovič in sekretar zveznega sekretariata za delo in delovne odnose Franc Popit.

Iz uvodnega govora sekretarja Centralnega sveta Norberta Vebra in iz razprave, ki je trajala več ur, je moč sklepati, da je sestavljanje novih tarifnih pravilnikov zapoznelo, kakor tudi, da so v znatnem številu podjetij deloma nepravilno razumeli odobreno zvišanje plač.

Pri posameznih podjetjih si prizadevajo, da bi plače zvišali linearno, ne pa v skladu s strokovno usposobljenostjo. Se pogostejše so zahteve, naj bi uslužbencem aparatu podjetja nesorazmerno zvišali plače, tako da je odstotek zvišanja plač vodilnim uslužbencem večkrat neprimerno večji kot pa odstotek zvišanja plač delavcev. To je v nasprotju s sklepom o letošnjem zvišanju plač v gospodarstvu.

Značilno je, da višjih plač ne zahtevajo samo vodilni uslužbenci in strokovnjaki, marveč malone vsi ostali uslužbenci v podjetjih. To se dogaja zlasti v gospodarskih organizacijah, kjer so za-

upali sestavljanje osnutkov tarifnih pravilnikov uslužbencem aparatu, toda brez zadostnega nadzorstva in vpliva organov samoupravljanja in družbenih organizacij.

Večina podjetij si prizadeva, da bi dosedanje dodatne tarifne postavke vključila v redne, to pa ne pomeni v vseh podjetjih enako zlahka.

Na seji predsedstva so znova ugotovili, da so sklepi nedavnega tretjega plenarnega zasedanja Centralnega sveta ZSJ o načinu, kako je treba izkoristiti zvišanje plač, uместni, in da se morajo sindikalne organizacije zavzeti za to, da bi jih uveljavili. Pri sestavljanju novih tarifnih pravilnikov je namreč treba težiti za to, da bi zvišali plače v skladu s pogoji in potrebami sleherne gospodarske organizacije posebej. To zvišanje naj bi tudi spodbudno vplivalo na večjo proizvodnjo in delovno storilnost. V veliki večini podjetij bi to terjalo občutno povečanje plač kvalificiranim in visokokvalificiranim delavcem in tehničnim strokovnjakom, ki delajo v proizvodnji. Načeloma ne bi bilo treba večati razlik med najnižimi in najvišjimi plačami, marveč si prizadevati, da bi boljše nagrajevanje strokovnjakov uveljavili s premijskim sistemom, tako da bi bile njihove višje plače neposredni izraz njihovega večjega prispevka podjetju.

Obisk ameriškega kmetijskega strokovnjaka

Beograd, 25. febr. (Jugopres). Predstavniki zunanje-političnega odbora ameriškega senata Allan Blair Klein bo v sredo prisel v Beograd. Z jugoslovanskimi gospodarskimi funkcionarji se bo razgovarjal o uspehih dosedanjega gospodarskega sodelovanja med obema deželama in proučil njegov nadaljnji razvoj. Allan Blair Klein je bil dalj časa predsednik ameriškega kmetijskega urada.

Kolektiv šoštanske termoelektrarne je izvolil prvi delavski svet

Celje, 25. febr. — Po dveh mesecih obratovanja nove termoelektrarne v Šoštanju se je delovni kolektiv začel pripravljati na izvolitev prvega delavskega sveta. Priprave na ta pomembni dogodek so bile temeljite. Danes je kolektiv termoelektrarne izvolil prvi delavski svet.

USPEŠNO KREDITIRANJE investicij za povečanje izvoza

Z investicijskimi krediti, deviznimi in dinarskimi, ki jih daje Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino zaradi povečanja proizvodnje za izvoz oziroma za zmanjšanje uvoza, smo doslej imeli kar najboljše izkušnje. Te povečini manjše investicije se namreč v kratkem času izplačajo iz večjega dotoka deviz od izvoza oziroma iz prirhanka deviz zaradi manjšega uvoza. Banka daje ta posojila predvsem za nabavo opreme, hkrati pa odobrava predvidene uvozne olajšave za to opremo. Nekatera podjetja, ki so pred letom dobila take kredite, jih zdaj že vračajo iz ustvarjenih deviz pri izvozu.

je zmogljivost domačih tovarn za to proizvodnjo mnogo premajhna. Tržiška lovarna ima zdaj samo 20 stavov za izdelovanje širokih tkanin. V sredstvi dobljenega kredita pa bo postavila še 100 novih stavov za tkanje tkanin v širini 200 cm in 8 pripravilnih strojev. Proizvodnjo širokih tkanin bo s tem tako povečala, da bo odpadla potreba uvoza širokega posteljnega platna in bo hkrati omogočila tudi večji izvoz. Cisti devizni efekt samo pri zmanjšanju uvoza cenijo na 120.000 dolarjev letno. Dinarski kredit bo podjetje porabilo tudi za plačilo dela opreme, ki jo bo izdelala domača industrija, in za potrebne adaptacije.

Ob koncu lanskega leta je dobila kredit 194 milijonov din tudi Tovarna dušika v Rušah za gradnjo novega objekta za drobljenje in sortiranje elektrokorunda. Ruško podjetje je že dočela osvojitvo proizvodnje elektrokorunda in ima v ta namen dve peči z zmogljivostjo po tisoč ton na leto. Elektrokorund je važna surovina za izdelavo brusov za metalno industrijo. Vendar surovi elektrokorund v blokih še ni uporabljen v ta namen, ker ga je treba lele zdrobiti, za kar pa so sprlo velike trdote tega materiala potrebne specialne naprave. Zato moramo zdaj zdrobiti elektrokorund še uvažati, oz. doma izdelane bloke elektrokorunda pa pošiljati v inozemstvo zaradi drobljenja in sortiranja, kar pa povzroča znatne stroške. Podjetje ima že dlje to specialno opremo, ki pa je ne more uporabiti, ker nima ustreznega objekta za postavitev teh strojev. Zdalj bodo ta objekt zgradili iz sredstev kredita. Ko bo novi obrat urejen, bodo lahko izdelali na leto 1500 ton zdrobljenega elektrokorunda, od tega 500 ton za izvoz, tako da bo odpadla potreba uvoza. Cisti devizni efekt bo kakih 164.000 dolarjev letno.

Devizni tečaj

Na rednem sestanku so bili dne 22. februara 1957 zaključeni po naslednjih tečajih:

US dolar 4060. —, 3932.01, 1210.67; Litg 9550, 12.500, 11.839.90, 1309.51; DM 182.500, 190.100, 187.674.47, 2327.44; Sfrs 67.000, 59.500, 61.895.26, 802.18; Lit — 750, 750.06, 1482.60; Lit Gor. 373, —, 273, 468.78; Hfl —, 56.000, 54.710.07, 562.99; Sv kr. —, 75.000, 1193.29; Ek. Litg 3070, —, 2533.56, 229.52; Obr. dol. Avstr. 5600, 3910, 3598.36, 1099.52; Obr. dol. Dan. 1600, —, 1600, 433.33; Obr. dol. Norv. 1600, 1010, 1189.56, 296.52; Obr. dol. Grč. 1650, —, 1512.88, 404.28; Obr. dol. Izr. —, 930, 1143.35, 283.11; Obr. dol. Arg. —, 1010, 1010, 236.66; Obr. dol. ZSSR 1500, 1300, 1377.68, 359.22; Obr. dol. Vzh. Nem. —, 1350, 1436.84, 379.94.

V januarju je bila industrijska proizvodnja za 13 odstotkov večja kot lani

Slovenske elektrarne so proizvedle trikratno lansko količino električne energije in so dale 58 odstotkov celotne proizvodnje električne energije

Januar in februar sta vsako leto najbolj kritična meseca za našo industrijsko proizvodnjo. Zaradi vremenskih razmer ter stiske za premog in električno energijo smo zadnja leta v teh dveh mesecih zaznamovali občutno skrcenje industrijske proizvodnje. Sicer so tudi letos v januarju nastopile težave v preskrbi za električno energijo, predvsem na področju zahodnega elektroenergetskega sistema, vendar le v manjšem obsegu kakomino leto.

Večje redukcije v obratovanju elektralizirane aluminija v Kidričevem so omogočile vsaj ostali industriji kolikor toliko redno obratovanje. Slovenske hidroelektrarne so zaradi nizkega stanja vode dale sicer celo manj energije kakor lani v istem mesecu, namreč komaj 71,4 milijona kWh (lani 77,3), zato pa so termoelek-

trarne sprlo novih kapacitet (Šoštanj, Trbovlje) lahko proizvedle skoraj trikrat toliko električne energije kakor lani v januarju, namreč 98,3 milijona kWh (lani 38,0). Tako so v tem mesecu dale termoelektrarne kar 58 % celotne proizvodnje električne energije v Sloveniji. Tudi v februarju, ki je po navadi glede preskrbe za elektriko najbolj kritičen, ni težav, ker je dočela nenavadno februarso deževje omogočilo tolikšno povečanje hidroenergije, da niso potrebne redukcije, razen rednih zimskih.

Celotni obseg industrijske proizvodnje v Sloveniji je bil minul mesec za 13 % večji kakor lani v januarju. Tudi v zveznem merilu je januar prinesel nasproti lanskemu januarju za 14 % večjo industrijsko proizvodnjo. Manjšo proizvodnjo izkazuje ta mesec v Sloveniji le barvasta metalurgija, precej večjo pa zlasti premogovna, papirna, lesna in gumarska industrija ter elektroindustrija.

1500 ton mesečno. V elektroindustriji se je nadalje ugodno razvijala proizvodnja električnih števec, termičnih aparatov in radijskih sprejemnikov, enako v papirni industriji proizvodnja rotacijskega časopisnega papirja, ki je kakor v decembru prekoračila 2000 ton mesečno proizvodnjo. Proizvodnja tkanin je sicer nekoliko nazadovala, vendar so naše tkalnice minul mesec izdelale za 15 % več tkanin kakor pred letom, čevljiarska industrija pa je dala za 28 % več obutve. S.

Proizvodnja premoga je skoraj dosegla decembrski rekordni obseg. K temu so gotovo pripomogle tudi premije, ki jih dobe rudniki za presežek proizvodnje. Vsega so minul mesec v premogovnikih Slovenije nakopali 368 tisoč ton premoga (lani v januarju 300.000). Zlasti velenjski premogovnik je obdržal decembrski rekord 150.000 ton mesečno. Med proizvodni barvaste metalurgije je proizvodnja aluminija zaradi že omenjene redukcije peči v Kidričevem nadalje nazadovala na 677 ton, medtem ko je poleti pri obratovanju vseh peči dosegla 1300 do

Da bi lahko kmetijska posestva hitreje arondirala svojo zemljo

Združenje kmetijskih posestev Slovenije je predlagalo Republikškemu izvršnemu svetu, naj ukine takso za nakup in prodajo zemljišč. Po tem ukrepu bi lahko kmetijska posestva hitreje arondirala svojo zemljo. Poglavitna težava za nadaljnji razvoj slovenskih posestev z razkosanimi poljedelskimi površinami, zlasti onimi, je v arondaciji. V Sloveniji imamo zdaj 183 kmetijskih posestev, ki kljub temu, da razpolagajo s 4,6 % poljedelskih zemljišč, pridelujejo 68 % vseh tržnih presežkov žita, 12 % presežkov mleka in 9 % krompirja. Izmed več ko 6300 ločenih parcel jih je okrog 5200 manjših od 2 ha, komaj 160 pa preko 10 ha. Posedstvo v Zadobrovi razpolaga na primer s 36 ha orne zemlje, razdrobljene na 153 parcel.

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA

Poročilo o zrehanju

ki je bilo včeraj v Valjevu

Številka	Šteje	Šteje
ki so končajo s spodaj označenimi številkami	do	dobitek
	1000000	dinarjev
50	600	—
34070	50.000	—
10990	100.000	—
42150	100.000	—
490260	200.000	—
065630	200.000	—
004910	200.000	—
370660	200.000	—
511200	200.000	—
951	2.000	—
76871	50.000	—
74801	50.000	—
15831	70.000	—
49811	100.000	—
408231	200.000	—
412641	200.000	—
062011	200.000	—
72	2.000	—
1522	10.000	—
2582	20.000	—
35232	50.000	—
68862	50.000	—
28412	70.000	—
28992	70.000	—
311832	200.000	—
352302	200.000	—
263	2.000	—
3783	4.000	—
3863	10.000	—
2313	20.000	—
75523	50.000	—
44393	70.000	—
009873	200.000	—
389503	200.000	—
54	600	—
0294	10.000	—
1504	40.000	—
7684	40.000	—
48534	50.000	—
75834	50.000	—
30094	100.000	—
97264	100.000	—
26224	100.000	—
233124	200.000	—
25	400	—
35	400	—
425	2.400	—
835	2.400	—
955	4.000	—
815	6.000	—
8015	10.000	—
7555	20.000	—
41835	50.000	—
584135	200.000	—
0636	10.000	—
60576	100.000	—
7	200	—
28317	70.200	—
180087	200.200	—
338	2.000	—
0518	20.000	—
49868	50.000	—
01908	70.000	—
36498	70.000	—
70678	70.000	—
71738	100.000	—
400498	200.000	—
059058	200.000	—
8959	20.000	—
86249	70.000	—
10889	70.000	—
72699	100.000	—
501789	200.000	—

Marijane Dorić niso mogli rešiti

Včeraj zjutraj je podlegla opeklina — Mnogi ljudje so bili pripravljeni žrtvovati zanjo kri

Reka, 25. febr. Celih osem dni je trajal v reški bolnišnici dramatični boj za življenje Marijane Dorić, mlade matere, ki je 17. februarja zjutraj ob eksploziji butana v svoji kuhinji dobila hude opekline. Vzlic prizadevanju zdravnikov je Dorićeva včeraj zjutraj umrla.

Primer 22-letne Marijane Dorić je bil brezupen. Ob eksploziji butana v kuhinji, ki je hotela pripraviti plinski štedilnik, je dobila hude opekline po vsem telesu. Njena koža in podkožno tkivo sta bila hudo opečena, ponekod pa so bile načete tudi mišice. Zdravniki sicer niso upali, da bi ji mogli rešiti življenje, vendar pa so si ves čas na vso moč prizadevali, da bi ji vsaj olajšali bolečine. Uporabili so vse najodobnejše načine zdravljenja s terapijo krvne plazme, teristonom, kortizonom in drugimi učinkovitimi zdravili, pa ni nič pomagalo.

Ker so v primeru tako hudih opeklin dostikrat potrebne transfuzije krvi in ker je njena krvna skupina B-R h negativna zelo redka, se je na poziv njene družine javilo nad 50 ljudi, ki bi ji radi pomagali. Na Reki so zbrali približno liter krvi njene krvne skupine, kmalu pa so dobili še dva litra krvi iz Beograda. Vse pa je bilo zaman in nesrečna žena je morala umreti.

V reški bolnišnici poudarjajo, da je ta izredni primer izpričal visoko človekoljubno zavest ne samo prebivalcev Reke marveč tudi državljanov vse naše države, da bi pomagali nesrečni materi. Bolnišnica je dobila ponudbe mnogih moških in žensk iz Hrvatske, Vojvodine, Bosne in Hercegovine ter Srbije, ki so bili pripravljeno žrtvovati svojo kri. Na Reki pa so se razen protovoljnih krvodajalcev prvi prijavili mnogi delavci in pripadniki JLA. Zdravniki pravijo, da ne vedo, kako bi se zahvalili tem ljudem, ki so reško bolnišnico kar zasuli s svojimi ponudbami.

Mati pokojne Marijane, ki je tudi dobila hude opekline, še leži v reški bolnišnici in nieno življenje je še v nevarnosti. Marijanin mož, ki se je tudi pri opeklini, ko je reševal ženo, pa bo lahko v kratkem zapustil bolnišnico. M. P.

RAZMIŠLJANJA — KRITIKA — POLEMIKA

KAKO UREDITI pomanjkanje medicinskih sester

V »Ljudski pravici« je 13. februarja izšel članek »Sola v praksi« s podnaslovom »Dokler ne moremo povečati zmogljivosti rednih šol za medicinske sestre, naj bi pri večjih bolnišnicah osnovali dopolnilne«.

Med mnogimi prečimi problemi zdravstvene službe se že nekaj let močno kaže pomanjkanje tako imenovanih srednjih strokovnih kadrov, zlasti pa medicinskih sester. Vodilni zdravstveni organi od svetov za zdravstvo do družbenih organizacij, zlasti pa strokovna združenja razglabljajo, kako odpraviti ta gordijski voz. Zadeva vsekakor ni tako preprosta, kot je razložena v članku, čeprav je sprilo aktualnosti pravilno, da se o tem piše v dnevnem časopisu in s tem pritegne k reševanju čimširši krog dobrosmiselnih ljudi.

Ko pa obravnavamo vprašanje kadrov, zlasti sistem šolanja in sočasno vzgojo teh kadrov, je pač prvenstvene važnosti, da imamo pred očmi zahteve sodobne zdravstvene službe. Le-ta je v zadnjih letih s svojo koncepcijo dočela porušila načela tiste zdravstvene službe, ki je imela v svojem programu predvsem zdravljenje obolenih in več ali manj ozko očirotene sanitarno-higieniske naloge predvsem za zatiranje nalezljivih bolezni. Ta program se je z razvojem medicine izpopolnjeval z uvajanjem socialno-medicinske službe, ki je zastavila svoje delo na najbolj ogroženih področjih, kot so zaščita dojenčkov, borba proti tuberkulozi, proti trahomu, proti veneričnim boleznim itd. in še dalje izpopolnjevalje.

tradicijo po svetu, zlasti v deželah, kjer ima tudi poklic daljšo tradicijo. Naša strokovna organizacija v republiknem in zveznem merilu je zastavila vse silo, da se poklic medicinskih sester smatra kot socialno-medicinski profil, ki ima prav zaradi tega odredeno mesto tako v bolnišnici kot izven nje v zdravstveni službi.

Prav gotovo je resnično potreben boj za rekrutiranje čimvečjega števila teh zdravstvenih delavk, ki se s svojo izobrazbo lahko najdejo na vseh delovnih področjih od strojavnika, na socialno medicinskem področju, pa tudi samostojno. Vendar tega ni moč doseči z zniževanjem njene strokovne izobrazbe in rušenjem težko vzpostavljenega in pridobljenega sistema njenega strokovnega šolanja.

MEDICINSKE SESTRE NISO SAMO NEGOVALKE BOLNIKA

Ne samo ta, tudi večina članov, ki jih prikaže naša besedila o zdravstvenih kadrih, priča, nepoznavanju profilov zdravstvenih delavcev. Saj ni čuda. Veliko jih je in tega ni zameriti ljudem, ki s temi kadri nimajo službenih stikov, če jih še tisti, ki bi jih morali ločiti, ne poznajo. Tako vseskozi izven iz članka, kot da so medicinske sestre samo negovalke bolnika, češ »studi pred vojno je bilo v bolnišnicah le malo šolanih medicinskih sester«. V resnici je tako: vse medicinske sestre so bile redno šolane in so dobile naziv na osnovi diplomskega izpita, zaposlene so bile vključno v preventivni zdravstveni službi. V bolnišnicah pa ne da jih je bilo malo, temveč jih sploh ni bilo, ker so se temu uspešno upirale redovnice. Res je, da je po vojni na izpraznjena mesta redovnic bilo potrebno namestiti civilne kadre in da so sedaj šolane bile pritegnjene na odgovorna mesta poleg diplomiranih sester tudi dijakinje šol za medicinske sestre, ki so razen celodnevne dela še študije in položne zahtevne izpite. Mislimo, gre tem tovarniško vse priznani, zlasti zato, ker so razen ogromnih naporov ostale prikrajšane v izobrazbi za delo na področju preventivne dejavnosti. Misel, če se so te obnesle, bi se dalo ob večjih bolnišnicah upostaviti nov tip »delovne šole«, je za usposabljanje lika medicinskih sester nesprejemljiva. Pač pa je ta misel realna za usposabljanje bolničarkega kadra, ki je bil doslej med vsemi zdravstvenimi profili najbolj zastopavljen, je pa za dobro bolniško službo nepogrešljiv. Zdi se nam, da je v članku šlo za ta profil, ki

KAKO SOLATI MEDICINSKE SESTRE

Nič več kot 24 let je tega, kar je na Slovenskem vzpostavljeno poklicno zaščitne sestre, profil zdravstvenega redno šolanega kadra z določeno predizobrazbo. Ni naključje, da vzpostavitev tega profila zdravstvene delavke pada v obdobje, ko se pri nas uvajala socialno-medicinska dejavnost. Nekaj let pred tem so osnovali dopolnilne šole za medicinske sestre v Beogradu, Zagrebu in kasneje še v Skoplju. Vse te šole so bile v rangu popolne srednje šole. Solski programi in sistem šolanja so se po vojni skušali zblížiti in vsaj načelno poenotiti. V glavnem je prevladovalo mnenje, da je medicinska sestra profil polivalentno strokovno kvalificirane zdravstvene delavke za bolniško in izvenbolniško službo s posebnim poudarkom na izobrazovanju v smeri socialne medicine. Ta koncepcija poklica medicinske sestre je pri nas priznana, ima pa daljšo

pa je bil le napačno imenovan. Res je nujno usposabljanje kvalitetnejši bolničarski kader za rutinska dela v negi bolnika in v tem cilju imamo pred očmi vzpostavitev delovnih bolnišnic, ki ima štiri gimnazije — torej štiriinšest let. V bolnišnico sobo gotovo ne! Naj povedo svoje mnenje mladinski psihologi in pedagogi, ali je primerno postaviti nedoraslega otroka pred najintimnejše posege in pred najdelikatnejša obravnavanja človekovih fizičnih in psihičnih problemov. Na to naj odgovore tudi bolniki — ali bi se z zaupanjem prepustili obravnavanju svojih težav pred očmi otroka ali se celo zapirali v njegovo skrb in nego. Nobena strokovna medicinska šola, toliko manj pa »delovna«, ne more izločiti iz svojega programa praktičnega uvajanja v celotno delo določenega poklica. Torej vprašanje starosti za kateri koli profil medicinskega delavca ne more biti nepomembno!

Imeli smo za svojo dolžnost, da kot legitimni predstavniki medicinskih sester Slovenije osvetlimo problem pomanjkanja medicinskih sester v bolnišnicah. Taisti problem pomanjkanja medicinskih sester pri socialno-medicinskem delu pa je še mnogo hujši in zahteva posebno obravnavo. Zato smo mnenja, da se ne kaže prenašati in gledati rešitev problema samo s stališča števil, temveč izhaja iz potreb celotne zdravstvene službe ter sodobnega pojmovanja in tretiranja človekovega zdravja. Ta izhodišča pa so bila tista, ki so nas vodila v naporih za napredek in dvig strokovnega šolanja medicinskih sester, od katerega ne moremo odstopiti, če hočemo pripraviti k vzpostavitvi resnično dobre zdravstvene službe, ki ji je osnovno vodilo vsestranska skrb za človeka.

Društvo medicinskih sester Slovenije

V Sloveniji: 200.000 din v Celovcu št. 511200. Po 100.000 din: dve v Mariboru, v Trbovljah, v Novi Gorici, v Novem mestu. Po 70.000 din: v Kopru, Celju, Sežani, Ljubljani in Kranju.

IZREDNI UKREPI

za rešitev pred finančnim polomom v Franciji

Pariz, 25. febr. (Tanjug). Francoski finančni strokovnjaki so pripravili načrte za ozdravljenje francoskega pasivnega proračuna z razpisom novega državnega posojila in zvišanjem splošnih davkov. Danes so objavili, da bo tretje denarno posojilo v sedanjem poslovnem letu razpisano v skupnem znesku 100 milijard frankov že konec marca. Hkrati bo vlada od parlamenta zahtevala, naj odobri nove davke, ki bi zagotovili državni blagajni do pol leta kakih 50 milijard.

Sedanji francoski proračun v znesku 4001 milijarde kaže za vse leto na kakih 600 milijard primanjkljaja. Proračuni Narodne banke za prva dva meseca tega leta pa kažejo, da bo dosegel primanjkljaj blizu 2000 milijard, če bodo izdatki državne uprave, uvoz iz tujine in izdatki za vojne operacije v Alžiru naraščali v sedanjem tempu tudi v prihodnjih 10 mesecih.

Vlada je že blokirala kakih 250 milijard rednih kreditov, namenjenih posameznim ministrstvom, razglasila »izredne ukrepe za varčevanje« in ustavila subvencije večini občinskih svetov za njihove komunalne posle. Dva

glavna programa investicijske izgradnje — železniškega predora pod Mont Blancom med Francijo in Italijo in 66.000-tonska tankerja — so za zdaj iz istih razlogov ustavili. Tudi gradnja stanovanjskih hiš so močno omejili.

Proračunska nestabilnost se zlasti kaže v močno pasivni zunanjetrgovinski bilanci, ker se je po sušni krizi uvoz znatno povečal. Sedanje izredne omejitve so sprožile naraščanje deviznih tečajev. Ameriški dolar notira na črni borzi že tretjino nad normalno vrednostjo.

Pobude Nobusuka Kišija

Tokio, 25. febr. (AP). Japonski parlament je z 276 proti 129 glasovom potrdil imenovanje Nobusuku Kišija za novega predsednika vlade. V Tancan Išibasi jevi vladi je bil Kiši zunanji minister. Kiši je sedmi japonski predsednik po vojni.

V svoji deklaraciji v parlamentu je Nobusuka Kiši izrazil željo, da bi se sestel s predsednikom ZDA Eisenhowerjem in predsednikom indijske vlade Nehrujem. Kiši je tudi za razvoj tesnejših trgovinskih stikov s Kitajsko. Vendar japonska vlada sodi, da še ni čas za to, da bi navezali diplomatske stike med tema dvema deželama.

Pariz, 25. febr. (Tanjug). Nad 2000 francoskih priseljencev je danes zahtevalo od vojaških štabov v mestu Alžiru orožje za boj proti osvobodilnemu gibanju Alžircev. To je prva in neposredna reakcija na najnovejši sklep oblasti, ki so se obrnile na »lojalno prebivalstvo«, naj nastopi proti naraščajočemu uporu. Uradno poudarjajo, da bo ta oborožitev trdna vez med vojaškimi in policijskimi oblastmi ter prebivalstvom, da bodo zagotovili neposredno zaščito ogroženih ljudi. Poveljnik obrambe mesta in okraja Alžira general Masson je začel

Nobusuku Kiši, novi predsednik japonske vlade

Odločen protest Maroka

proti francoski vojaški intervenciji v južnem delu dežele in v Mavretaniji

Pariz, 25. febr. (Tanjug). Maroko izpodbija Franciji pravico do dela severozahodne Sahare in Mavretanije. Danes je odločno zahteval takojšnja pogajanja, da bi določili meje med maroško državo in francoskimi kolonijami v Zahodni Afriki. Vlada v Rabatu je hkrati nastopila proti nameram francoskim vojaškim operacijam na tem obsejnem področju in odločno zahtevala, naj »vsakdo prevzame odgovornost za varnost na svojem ozemlju«.

Obmejni spor med Marokom in Francijo je nastal pred dveh mesecema, ko so odobrili načrt o administrativni organizaciji Sahare. Vlada v Rabatu meni, da je Francija s tem načrtom priključila Sahari tudi del »naravnega ozemlja Maroka«. Spor pa se je nenadoma zaostрил pred dvema dnevoema, ko je francoski generalni štab izdal ukaz o »operaciji čiščenja« v Mavretaniji, kjer so se domačini uprli francoskim četam.

Vlada nikoli ne bo dovolila, da bi tuja vojska vzdrževala red na maroškem ozemlju,« je danes razglasila maroška vlada, ki je že v soboto ponoči zahtevala, naj se 125.000 francoskih vojakov

umakne z njenega ozemlja. »Intervencija tuje vojske je nezdržljiva z neodvisnostjo dežele,« je rečeno v tem poročilu. Hkrati vojno ministrstvo v Parizu potrjuje vest, da so na konferenci poveljnikov v puščavski trdnjavi Findufu v soboto zasnovali načrt »vskladene akcije proti upornikom na francoskem ozemlju«.

»Dokler med obema deželama ne bo dosežen sporazum o naravnih mejah Maroka, bo južno področje vir težav,« pravi danes v uvodniku glasilo vladajoče maroške stranke Istiklal »Al Alam«, ki očita Franciji, da noče začeti pogajanj z Marokom o teh dveh spornih vprašanjih.

Novi vojaški ukrepi

proti naraščajočemu uporu v Alžiru

Pariz, 25. febr. (Tanjug). Nad 2000 francoskih priseljencev je danes zahtevalo od vojaških štabov v mestu Alžiru orožje za boj proti osvobodilnemu gibanju Alžircev. To je prva in neposredna reakcija na najnovejši sklep oblasti, ki so se obrnile na »lojalno prebivalstvo«, naj nastopi proti naraščajočemu uporu. Uradno poudarjajo, da bo ta oborožitev trdna vez med vojaškimi in policijskimi oblastmi ter prebivalstvom, da bodo zagotovili neposredno zaščito ogroženih ljudi. Poveljnik obrambe mesta in okraja Alžira general Masson je začel

danes proučevati možnosti, da bi uresničili to akcijo.

Na drugi strani pa je guverner Alžira Lacoste pooblaščen, da po potrebi razglasi trimesečno mobilizacijo vsega zaposlenega osebja »za ohranitev reda v vseh ustanovah in podjetjih, ki so važna za varnost in gospodarstvo dežele«. Ta mobilizacija se nanaša na vse ljudi, ki so v vojaških enotah. Pred dvema mesecema je guverner razglasil mobilizacijo vseh delavcev, ki delajo na alžirskih železnicah in v mestnem prometu Alžira.

Indonezija na novi poti

Manifestacije za indonezijsko demokracijo in za vlado medsebojne pomoči

Djakarta, 25. febr. — Kitajska časopisna agencija poroča, da je nad milijon Indonezijcev včeraj sodelovalo v manifestacijah, da bi tako izpričali, da odobravajo program predsednika Sukarna o političnih reformah v deželi, ki jih je napovedal pred tremi dnevi. Delegacija manifestantov je izročila predsedniku resolucijo, v kateri prebivalstvo podpira njegove predloge o narodnem svetu in

vladi medsebojne pomoči, ki bi zbrala vse sile v deželi. Resolucija poziva vse indonezijske rodoljube, naj podpro ta program.

Sukarno je imel pred manifestanti govor, v katerem je rekel, da ideali indonezijske revolucije še niso uresničeni in da se revolucija ni docela posrečila, ker je bil v deželi ustvarjen zahodni tip demokracije, ki ni v skladu z duhom indonezijskega ljudstva. Potem je izjavil, da je Indoneziji potrebna indonezijska demokracija. Vse stranke in skupine se morajo vključiti v veliko družino, ki bi prišla do izraza v vladi medsebojne pomoči. Nobena druga načina ni, da bi premagali sedanje težave, je rekel Sukarno in pripomnil, da je revolucionarna enotnost nujni pogoj, da bi v deželi ustvarili družbo na podlagi pravičnosti in blaginje.

Davi so v bližini Famaguste vrtili dve bombi na avtomobil britanskih varnostnih sil, pri čemer so bili ranjeni trije britanski vojniki. Vojaki so začeli streljati v smer, od koder so priletele bombe. Pri tem pa so ubili nekega pešaka, ki je po naključju šel tam mimo.

Ollenhauer napoveduje spremembe v Atlantski zvezi

Ottava, 25. febr. (AP). — Vodja zahodnonemške Socialno demokratske stranke Ollenhauer je na večerji, ki mu jo je priredila kanadska Socialistična stranka, izjavil, da je napovedano zmanjšanje britanskih sil v Evropi razlog več za spremembo strukture Atlantske zveze. Obrazložil je tudi gledišče svoje stranke o sklenitvi evropskega varnostnega pakta.

Med odmorom v El Arisu

Al Aris, 25. febr. (Tanjug). — V taborišču jugoslovanskega odreda, ki je nedaleč od El Arisa, je bilo včeraj popoldne na improviziranem nogometnem igrišču srečanje med moštvo jugoslovanskega odreda in kolumbijskega bataljona. Zmagali so jugoslovanski nogometaši. Tekmo je gledalo več sto jugoslovanskih in kolumbijskih vojakov kakor tudi večje število oficirjev s komandantoma obeh odredov. Po tekmi so obema moštvo in oficirjem kolumbijskega odreda pridelili zakusko, nato pa so izročili gostom darilo našega odreda.

Pred nekaj dnevi je bilo šahovsko moštvo našega odreda na obisku v kolumbijskem taborišču. Ob tej priložnosti so šahisti obeh odredov odigrali turnir na 20 deskah.

V Zahodni Nemčiji se je zbralo nekaj sto beguncev iz Madžarske. Na sliki skupina beguncev, ki so jih v zadnjih tednih premeščali iz taborišča v taborišče, ker nobena zahodnonemška deželna oblast ni hotela prevzeti skrbi zanje. Terjali so — dela in kruha. Nazadnje so se odločili za svojevrstno stavko: v Nürnbergu so se zbrali pred prijavnim uradom in se dva dni niso premaknili izpred njega.

Gomulka o nalogah

tehničnih kadrov v nadaljnjem razvoju poljskega gospodarstva

Varšava, 25. febr. Prvi sekretar CK ZDPP Wladislaw Gomulka je govoril na kongresu inženirjev in tehnikov v Varšavi. Poudaril je, da je Poljska zdaj v takšnem položaju, ki terja mobilizacijo vseh sil, da bi uredili najvažnejša vprašanja narodnega gospodarstva. Pri tem bodo morali pomembno vlogo odigrati

poljski inženirji in tehniki. Poljska lahko z zaupanjem gleda v prihodnost, ker ima nadaljnji razvoj svojega gospodarstva trdne temelje v močno razpredeni industriji in v milijonskih kadrih izkušenih delavcev in inženirjev. Zadnjih 12 let sodi kljub vsem napakam med največje gospodarske uspehe v poljski zgodovini. Nadaljnji razvoj gospodarstva v deželi je možen samo s hitrejšo industrializacijo, tako da bi se naslonili na težko industrijo. Naloge v zvezi s povečanjem proizvodnje in dvigom življenjskega standarda po sedanjem petletnem planu bo moč izpolniti samo z uporabo sodobne tehnike, mehanizacije in avtomatizacije proizvodnje ter s povečanjem delovne storilnosti. Zato se bodo morali inženirji in tehniki, ki so bili doslej zaposleni v administraciji, preusmeriti v proizvodnjo. Treba bo znatno sprostiti sistem planiranja v gospodarstvu in vodstvo narodnega gospodarstva. Delovni kolektivni podjetji naj bi imeli takšno samostojnost v upravljanju svojih podjetij, da bi lahko v celoti izkoristili razpoložljive moči. Zaradi tega morajo inženirji in tehniki vsestransko pomagati delavskim svetom po podjetjih v izpolnjevanju njihovih nalog.

Zloraba oblasti

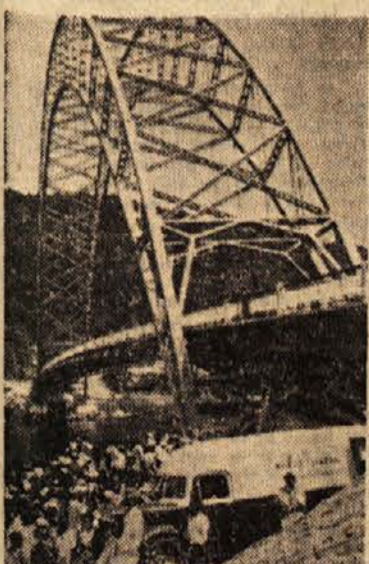
Washington, 25. febr. (Tanjug). — Porota federalnega sodišča v Washingtonu je razglasila za krivega znamenitega ameriškega dramatika Arthurja Millerja. Na zahtevo odbora Predstavnikega doma za protiameriško dejavnost Miller je lanskem juniju ni hotel povedati imen ljudi, ki so skupaj z njim pred desetimi leti prisostovali sestanku neke levitarske skupine. Na podlagi določb zakona utegnejo Millerja zaradi tega na obravnavati, ki bo v začetku marca, kaznovati najmanj s 1000 dolarji in letom dni zapora.

»Washington Post« pravi v tej zvezi, da inkriminirani sestanek sam po sebi ni pomenil kršitve zakona in da od Millerja ni moč zahtevati, da bi poznal nazore ljudi, ki so bili navzoči. To, da kongresni odbor preganja pisatelja, pravi »Washington Post« na koncu, je samo še en primer zlorabe oblasti.

Z VSEH STRANI SVETA

EGIPT
TEROR V GAZI
Kairo, 25. febr. (Reuter). »Al Ahram« poroča, da izraelске čete, ki se pripravljajo za umik iz Gaze, rušijo onod vse vojaške in druge javne naprave. Tudi njih pritisk na krajevno prebivalstvo se je povečal. Doslej so izgnali iz Gaze v Sinajsko puščavo 10.000 ljudi. Vsak dan pride čez demarkacijsko črto 500 družin.

IZRAEL
NEZAPOSLENOST
Tel Aviv, 25. febr. (AFP). Generalni sekretar izraelskih sindikatov Pinas Lavon je izjavil, da je v Izraelu 40.000 brezposelnih. Brezposelnih je zdaj dvakrat več kakor v minulem decembru. Po njegovem se je brezposelnost povečala zaradi pomanjkanja kreditov za dvig dežele in tujih investicij, kakor tudi zaradi pomanjkanja petroleja, ki je nastalo, ko je SZ ustavila svoje dobave. Lavon je povedal, da zdaj skupaj z vlado pripravljajo vse potrebno, da bi si zagotovili pomoč in delo brezposelnim.

Ob proglasitvi nove države Gane, ki je nastala z združitvijo Zlate obale in britanskega Toga so otvorili tudi nov sodoben most čez reko Volta, vzdolž katere je delno tekla dosedanja meja obeh dežel.

JUžnoafriška unija
BOJKOT LOKALNEGA PROMETA
Johannesburg, 25. febr. (Reuter). Cenci in Indijci se zmeraj bojkotirajo mestni promet v Johannesburgu in Pretoriji. Bojkot se je začel pred tednom dni, ko so krajevne oblasti zvišale vozno. Trgovinska zbornica v Johannesburgu je skušala v sporu posredovati in je predlagala, naj bi dali delodajalci Crcem in Indijcem, svojim uslužbencem, edikodno za zvišano vozno. Odbor, ki vodi bojkot, pa je ta predlog zavrnil, ker sodi, da z njim ne bi bilo urejeno tudi vprašanje številnih brezposelnih in Indijcev kakor tudi družin tistih, ki so zaposleni.

ITALIJA
EN SAM GLAS VEČINE
Rim, 25. febr. (Reuter). Republikanska stranka je sklenila, da bo šla po poti povsem neodvisne politike. Ta stranka ima v parlamentu pet poslancev. Doslej je v celoti podpirala sedanjo vlado. Sprito tega lahko vlada v prihodnje z gotovostjo računa samo na 261 demokratičnih poslancev, 19 socialistnih demokratov, 12 liberalcev in 3 konzervativnih klerikalcev. Italijanski parlament ima 500 članov, večina predsednika, ki ne glasuje. Tako bo vlada v danem primeru lahko računala le z enim glasom večine.

ALBANIJA
GRKE REPATRIIRAJO
Tirana, 25. febr. (TASS). Albanska vlada je repatriirala 105 bivših pripadnikov grške kraljevske vojske, ki so od 1947. do 1949. leta prebegnili v Albanijo. Repatriirali so jih na podlagi sporazuma, ki so ga dosegli na sedavnih pogajanjih z grško vlado.

ŠVICA
POPLAVE IN SNEŽNI ZAMETI
Ženeva, 25. febr. (Reuter). Zaradi močnega deževja v zadnjih 24 urah je postal promet na številnih cestah in železniških progah v Švici. Reke so prestopile bregove, telefonske in električne napeljave v zahodnem delu dežele pa so razdejane. Med drugim sta zadelani tudi glavna cesta in železniška proga na meji med Švico in Francijo. Železniško progo so davi očistili, promet po cesti pa še zmeraj ni mogoč. Plazovi so ubili šest ljudi.

Neki Jugoslovan, katerega vid je začel močno pešati, se je v skrbih zapeljal v Pariz k nekemu očesnemu zdravniku, o katerem je šel glas, da je pravi endoidec. Po skrbnem pregledu mu je pariški zdravnik zapisal zdravila in mu dal potrebne nasvete, za kar mu je zaračunal 5000 frankov. Pregled je trajal komaj pol ure. »Pri prvem pregledu« je potem pripovedoval bolnik, »čeprav nisem vzel predpisanih zdravil videl sem namreč, za kaj gre, in se vrnil v Beograd.«

Honorar pariških zdravnikov za pregled, za intervencijo, za nasvet znaša od 2 do 10 tisoč frankov. To velja seveda za tiste, ki niso socialno zavarovani. Socialni zavarovanci imajo to prednost, da plačajo zelo malo ali nič, s pogojem, da se obrnejo samo na tiste zdravnike, ki so na seznamu Zavoda za socialno zavarovanje. To pa pomeni, da morajo čakati v dolgi vrsti, da jih v naglici površno pregledajo in, kar je za pacienta najslabše, ne morejo se obrniti na tiste zdravnika, ki mu zaupaajo, marveč na tistega, katerega mu določijo. In najsi je ta zdravnik najboljši in naj ima najboljšo voljo, da bi bolniku pomagal — kar se sicer ne dogaja zmeraj — vendar bolnik vanj nima pravega zaupanja.

Prvi zdravniški nasvet plačan po novi tarifi
»Gospodu Gazieru je treba predpisati dieto: jesti sme samo močno sladkano in masno hrano, bogato na proteinih, ogibati

POSKUS REFORME SOCIALNEGA ZAVAROVANJA V FRANCIJI

Med dvema izhodoma

pa se mora vseh mogočih -izmov, ki povzročajo v njem škodljive spremembe ma-bojevati.

Tako je na anketi nekega pariškega časnika z naslovom »Ali je treba omejiti zdravniške honorarje?« odgovoril dr. S. iz Pariza, pri čemer je s predpisano dieto namigoval na Gazierov socializem in sindikalizem.

Minister za socialno politiko v Molletovem kabinetu, Albert Gazier ne bi bil Francoz, če ne bi odgovoril na to pismo. Naslednjega dne je časnik, ki je organiziral anketu in objavil diagnozo dr. S., prejel pismo s priloženim nakazilom:

»Prek vas se zahvaljujem dr. S. za njegov zdravniški nasvet. Ker zaslužim vsako delo nagrado in ker ne vem za njegov naslov, vas prosim, da mi izročite priloženo nakazilo za 700 frankov. Mislim, da ta vsota povsem zadošča. Menim, da dr. S. za tako kratke nasvet ne more zahtevati plačila po sindikalni tarifi. Albert Gazier.«

Temu Gazierovemu odgovoru se niso smejali samo v sindikatih in vsi tisti, ki so se v sponadu med reformatorjem in zdravniki postavili na ministrovo stran. Smejali so se mu vsi, tudi zdravniki. Kajti v Franciji je dober dovtip pogosto več vreden kot pa solidno argumentirana teza. Gazier je zabeležil s tem točko v svojo ko-

tom dni zbujala upe, razvil zastavo socializma? »Socialisti,« je pisal, »so republikanci, integralni republikanci, ki hočejo razširiti politično demokracijo na gospodarsko in družbeno torišče.«

Zdravniški nasveti po enotnih cenah

Gazierov načrt boleha za preprostostjo. Zdravniški honorar je določen na 700 frankov. Od tega plača socialno zavarovanje bolniku 80 %, 20 % stroškov pa nosi bolnik sam. Tako preprečijo zavarovancem, da bi se za vsako malenkost zatekali k zdravniku, zato pa jim omogočajo, da si izberejo tistega, ki ga želijo.

Res je, je odgovarjal reformator na ugovore, da so s tem vsi zdravniki, slabi in dobri, potisnjeni v isto vrsto in prodajajo svoje znanje, ki je po kvaliteti različno, po enotnih cenah. Toda ta nelogičnost in krivica izhaja prvih iz tega, da zdravnike ni moč kategorizirati na slabe, dobre in najboljše, drugič iz tega, da mora bolnjaka socialnega zavarovanja računati z natančno določenim izdatkom, tretjič pa — boljši zdravniki imajo več pacientov.

Razprava še zmeraj traja... Gazier je zabeležil še eno točko v njegovih ministrski svet se je strinjalo z njegovim načrtom. Oblak na obzorju: Ramadier se boji, da bo ta reforma ogrozila ne pol prazne državne blagajne, ki ječe pod pritiskom alžirskih izdatkov 400 milijard na leto!

Bogdan Pešić

Družbena prehrana na Jesenicah je slaborejena

V delavskih menzah se hrani le nekaj več ko 250 ljudi, ker je hrana slaba in draga — Cimprej bi bilo treba urediti obratne restavracije in založiti jeseniški živilski trg

Na Jesenicah je prehrana prebivalstva kljub izboljšanju še zmeraj ne krije fizioloških potreb človekovega organizma. Neustrezna prehrana pa vpliva na sorazmerno visoko število obolenj, nizko delovno sposobnost, prekratko življenjsko dobo itd. V jeseniških delavskih menzah se hrani le nekaj več ko 250 ljudi, ker je hrana draga in slaba, saj je po jedilniških ugotovitvah, da vsebuje hrana preveč ogljikovih hidratov in premalo živalskih beljakovin in vitaminov. Največ delavcev se hrani doma, nekaj v privatnih gospodinjstvih, nekaj več ko 250 v splošnih menzah, nekaj pa tako,

Koristne pobude za razvoj turizma v Novi Gorici

Turistično-olepševalno društvo v Novi Gorici je v četrtletju zvečer pripravilo drugo posvetovanje predstavnikov raznih organizacij ter prijateljev turizma, na katerem so posredovali več koristnih pobud in predlogov za hitrejši razvoj turizma v krajih ob naši zahodni meji. Podobno posvetovanje je bilo pred kratkim v Solkanu. Predsednik društva dr. Ciril Žižek je poročal med drugim, da se je število članstva v zadnjem letu povečalo za 30 ter jih je sedaj skupaj 165. Med njimi pa je premožno mlajših ljudi, saj je društvo v tem času uspelo pridobiti le 9 mladincev.

V novogoriški občini je za lepši vnanji videz naselej potrebno predvsem urediti javne nasade ob cestah, zboljšati razne komunalne naprave ter bolj skrbeti za čistočo naravnih parkov. Tudi v gostinstvu je še več slabosti, ki prav gotovo ne vabijo gostov. V Novi Gorici zaradi pomanjkanja postelj kar 30 odstotkov gostov ne more dobiti prenočišča, glede postelje v gostinstvu pa je tudi polno upravičenih pritožb. Na posvetovanju v Solkanu so zlasti poudarili, da bi kazalo lepše urediti prostor pred železniško postajo, ki je zdaj pust in neprijeten. V samem središču mesta pa je še peč eno najbolj nujnih vprašanj ureditev okolice novih stanovanjskih blokov. M. D.

drobižon

Zagreško podjetje za izposojanje in nabavo filmov »Croatias film« je pred kratkim odkupilo ameriški kinematografski film »Vzhodno od raja«. Film je režiral znameniti ameriški režiser Ella Kazan, avtor filmov »Bloomerage«, »Tramvaj poželjen«, »Viva Zapata!« itd. On je tudi odletel izralskega Marlon Branda in zdaj že pokojnega James Deana, ki je igral v tem filmu glavno vlogo. Scenarij za film je po istoimenskem romanu Johna Steinbecka napisal Paul Osborn. V Ljubljani bomo videli film 18. aprila. Predvajali ga bodo do 3. maja v kinu »Komuna«.

Gradbeno podjetje »Mladost« gradi v Ljubljani ulico poslopja za rehabilitacijo invalidov. V teh poslopih, ki jih bodo zgradili do konca leta, bodo sprejemna ambulanta, poklicna posvetovalnica in oddelka za hospitalizacijo in protetiko. Mimo tega gradilo tudi tovarniška poslopja v kemični tovarni Moste in opravljajo adaptacijska dela v papirnici »Veveč«. Podjetje »Mladost« ima zaposlenih okoli 460 delavcev.

Klavirski večer. Dne 11. marca ob 20.15 h v dvorani Slovenske filharmonije klavirski večer Helde Horak-Casove. Tokrat bo prvič izvedena sonata za klavir L. M. Skerjaha.

Za tabornjenje so letos turistična društva pripravila po raznih krajih 17 urejenih camping prostorov. Campingi bodo v Ljubljani, na Bledu, Bohinju, Skofji Loki, ob Zbiljskem jezeru, v Logarski dolini, na Jezerkem, v Trzinu, Ankaranu, Novi Gorici, Bovecu, Idriji, Cerkljem, Mariboru, Novem mestu in dva v Kranjski gori.

Premiera najnovejšega jugoslovanskega filma »Večevij na safari« bo dne 28. februarja ob 10. uri dopoldne v kinu »Stimone«. To bo slavstvena predstava za mladino ljubljanskih šol. Popoldne pa bodo film začeli predvajati v kinu »Vlča«.

Tatvine koles in dinamo motorčkov v Domžalah in okolici. V noči od nedelje na ponedeljek je postala LM v Domžalah zabeležila dve tatvini dvokoles in dinamo motorčkov. Izpred doma godbenikov v

Halo! Halo! Zabavišče Tivol!

— Ljubljana se zabava. Ljubljana se smeje. Ljubljana pleše!
— Kaj? Kdaj? Kako?
— V novem zabavišču Tivol! Vendar. Ob Jankovitem drevovedu, tam, kjer so bili pred vojno paviljoni ljubljanskega velešmaja, tam, kjer so dolga leta po vojni postavljali svoje šotore domači in tuji cirkusi, ki so vedno pritegnili na deset in desetletne razvedrila in zdrave zabave keljnih ljubljancov. Tam so zdaj zrasti prvi stalni paviljoni »Zabavišče Tivoli«. V veliki dvorani gostujejo cirkusi kakaj Ljubljana s svojimi (50-osebni prebivalci) je še premajhna, da bi imela svoj lastni cirkus. Tam se ustavljajo folklorne skupine, domače in tuje, tam nastopajo zabavno gledališča z operetami in revijami in tam je tudi plešišče, ki za lahko imenjamo plešišče za vse ljudi, plešišče za široko ljudsko množico, ki so se doslej lahko zavrteli samo po bližnjem in nezdravih gostilniških privedvah, na raznih vinskih trževah, veselnih licah in pustovanjih. A v Tivolju si samo pod za mlade ljudi, tam so tudi kegličiče, balinišče, streljice in razni prostori za druge zdrave družbene igre. Prav blizu pa je tudi zabavišče, kje razmahni in nakričati Guzalnice, konjički čolnički, vrtiljak, in kolesa in avtomobilčki in še vse druge igrice, mraz zapreta igrišča pod milim nebom. Za vsakega je nekaj za vsakega zdrave razvedrilo za odhiti in zabavo. Skoro lahko rečemo, da je Tivoli šele sedaj dobil svojo pravo podobo.

KAM BI SLI
A oprostite mi, tega zabavišča še ni. Zaneslo me je nekoliko, a lahko vam zaupam, da se uprava Ljubljanskega festivala prav resno ukvarja s tem vprašanjem. Ničde samreč ne more trditi, da naše mesto takega zabavišča ne bi potrebovalo.

Ob sobotah popoldne in ob nedeljah, po šestdnevnem delu, se ljudje pogosto vprašujejo, kam bi šli, da bi se oddahali in se razvedrili. Od pomladi do jeseni že najdemo dovolj oddiha in razvedrila v naravi, na izletih na kopanja, na sprehodih, vse drugače pa je v meglinah in mrzlih zimskih dneh in večerih. Če se le odpravimo na ulice, potem ne najdemo drugega pribežališča kot gostilno, kjer se »stiskajo v zakajenih in zatohlih sobah.

In kako je za mladimi ljudmi? Se-

da si pripravljajo hrano sami. Tisti, ki se hranijo v menzah so čisto brez zajtrka, ali pa zajtrkujejo le črno kavo ali čaj s kruhom. Posebno neredno hrano imajo družine, katerih hranilci se vozijo dnevno na delo. Kosilo imajo šele ob štirih, pa tudi pozneje, večerjajo od sedmih do osmih, ali pa imajo kosilo in večerjo v skupnem obroku. Najbolj neredno pa se hranijo tisti delavci, ki si pripravljajo hrano sami. To so razni sezonski delavci. Njihova hrana je sestavljena skoraj izključno iz ogljikovih hidratov in nekoliko masloč, je enolična in slabo pripravljena.

Za delavce ne zadostuje, da ostanejo brez zajtrka, ker opravljajo naporno delo. Največkrat imajo tudi malice nezadostne.

Nekatera podjetja imajo v svojih obratih okrepčevalnice. Jeseniška železarna ima obratne okrepčevalnice, vendar dobe v njih delavci le klobase s kruhom in borovničev biser po dnevnih cenah. So pa okrepčevalnice zelo nehygienično urejene ter niso vse opremljene z vodo in odplakom. Uprava podjetja je sicer že razpravljala o nujnosti ustanovitve treh obratnih restavracij, ki bi nudile delavcem toplu in mrzlu jedilo, a za sedaj teh restavracij še ni. Higijenskim predpisom ustrezno okrepčevalnico ima na Jesenicah podjetje »Gradiš«. nudi pa delavcem le kruh, salame, sir, sardine in alkoholne ter brezalkoholne pijače, vendar se slednjih delavci premalo poslužujejo.

V splošnem ugotavljajo, da na Jesenicah ne krbe dovolj za izboljšanje prehrane delavcev. Uprava podjetij in sindikalna

organizacija naj bi se v bodoče v večji meri zavedali, da je prehrana delavcev tako tesno povezana s proizvodnjo, da ju ni mož ločeno obravnavati.

In kaj storiti?
V jeseniški železarni naj bi cimprej uredili obratne restavracije. Le-te naj bi nudile delavcem hladno in toplo hrano (mleko, kavo, čaj, jajčka, golaž itd.) po zmernih cenah. V teh restavracijah ne bi smeli iskati dobička. Neizkoriščeno kapaciteto menz je izkoristiti s tem, da bi organizirali odnašanje hrane na dom, kar bi znatno znižalo režijske stroške. Hrana pa bi morali izboljšati.

Založiti bi morali tudi jeseniški trg, da bi nudil gospodinjstvom dnevno potrebno zelenjavo, sočivje in ostalo povrtnino ter sadje. Na sploh pa naj bi upoštevali, da ne jemo samo zato, da se nasitimo.

4200 nujnih prošenj za stanovanja

Za normalni razvoj mesta Maribora bi potrebovali vsako leto 600 novih stanovanj, zdaj pa je prosilcev znatno več

Delovni kolektivi in ljudski odbor v Mariboru so vložili v zadnjih treh letih mnogo sredstev za gradnjo novih stanovanj, čeprav ne vsi. Stanovanja je gradilo 7 industrijskih podjetij, med temi največ Mariborska tekstilna tovarna — 150 družinskih — in Tovarna avtomobilov, 6 gradbenih podjetij, 4 komunalna in obrtna ter več manjših investitorjev skupne hiše. Vsa podjetja skupno z ljudskim odborom so zgradila v treh letih 700 družinskih in 76 samskih stanovanj. Zasebniki pa so zgradili v teh letih zelo malo stanovanj.

Vsi doslejšnji napori delovnih kolektivov in ljudskega odbora pa niso mogli ohraniti niti tistega stanja pri pomanjkanju stanovanj, ki smo ga podedovali iz prejšnjih let, temveč so se razmere še poslabšale. Za normalni razvoj mesta bi potrebovali vsako leto 600 novih stanovanj, v treh letih pa so jih zgradili razen

zasebnikov komaj 700. To veliko nesorazmerje med gradnjo in potrebami bo treba hitro zmanjšati, dokler ne bo popolnoma odpravljeno. Hkrati bo treba graditi stanovanja tudi za tiste družine, ki jih iščejo že sedaj. Takih je v Mariboru 6000, na stanovanjski skupnosti pa je 4200 nujnih prošenj. Stanje je torej zelo neugodno, zato bo treba zbrati za gradnjo več sredstev, hkrati pa graditi tudi cenejša stanovanja.

Letošnja sredstva za gradnjo stanovanj bodo precej večja od prejšnjih let, vendar še mnogo premajhna. V stanovanjskem skladu se bo nabralo okrog 545 milijonov dinarjev prispevka od plač in 220 milijonov dinarjev anuitet. Pri gradbenih stroških 2.500.000 din za eno stanovanje lahko zgradijo s temi sredstvi 300 stanovanj. Če bi stanovanjska skupnost lahko prodala za gotovino stanovanja, ki jih sedaj gradi, bi se nabralo še okrog 250 mi-

lijonov dinarjev, kar bi lahko porabili za gradnjo novih stanovanj. Vendar bi takrat manj gradili delovni kolektivi, ker bi nekateri kupili že zgrajena stanovanja.

KDO STANUJE V NOVIH STANOVANJH
Za gradnjo cenejših stanovanj, da bi jih zgradili v razpoložljivih sredstvih čimveč, govori tudi analiza, kdo stanuje v novih stanovanjih, ki so jih zgradili v zadnjih treh letih. V več kot polovici stanovanj, ki so jih zgradila podjetja, in v tritretini stanovanj, ki jih je zgradil ljudski odbor, stanujejo uslužbenci. Čeprav jih je v mestu le nekaj več kot ena četrtina vseh zaposlenih, 127 družin, ki so dobile nakazana nova stanovanja, jih je zamenjalo za cenejša in skromnejša, ker pri manjših dohodkih ne zmorejo 2500 do 4000 din mesečne najemnine.

Z gradnjo cenejših stanovanj lahko zadenemo dve muhi na en mah: zgradili bomo več stanovanj in nova stanovanja bodo dobili tisti, katerim jih nakažejo kot najbolj nujnim prosilcem.

Zaradi pomanjkanja stanovanj so močno prizadeti tudi samci. Najemnina za samsko stanovanje v domovih in novih hišah znaša 300 do 1200 din, kar ni preveč. Zasebniki pa zahtevajo za opremljeno podnajemniško sobo tudi do 4000 din mesečno, kar zmorejo le redki. Zato bo treba graditi tudi več samskih stanovanj. P. J.

Iz Ljubljane in okolice

V Šentvidu so uspešno zaključili šolo za starše

Naša družba si daje velike napore in se zaveda važnosti družine in vzgoje mladega človeka v dobre državljanke in koristne člane naše družbene skupnosti. Zato skuša najti najrazličnejše oblike vzgoje staršev, da bi le-ti dobili vse to, kar jim manjka in da bi s pridobljenim znanjem izboljšali tudi domačo vzgojo.

Dobra je zamisel organizacije šole za starše, ki jih sedaj organizira Centralna ljudska univerza v Ljubljani.

V šoli za starše v Šentvidu so pazljivo poslušali predavatelja

Taka šola za starše je bila tudi v Šentvidu in je trajala od 20. novembra lani do 22. februarja letos. Ta šola je bila med starši zelo ugodno sprejeta, saj je šteli od prvotnih vpisanih 35 na koncu naraslo na okrog 60 do 65 obiskovalcev. To nazorno kaže, da je šola dosegla svoj namen, predvsem po zaslugi vzorne organizacije SZDL in DPM v Šentvidu, kakor tudi po zaslugi

predavateljev, ki so svoja predavanja podali res kvalitetno in v taki obliki, da jih je tudi najpreprostejša mati razumela.

Obiskovalke so svoje zadovoljstvo izrazile v anketi, saj so v njej soglasno odgovorile, da so bila vsa predavanja zanimiva in privlačna, ker so predavatelji na razumljiv način tolmačili zanimive in življenjsko važne teme. Vse so tudi izrazile željo, da bi drugo leto zopet organizirali tako šolo in da bi morali v to šolo pritegniti tudi očete, katerim bi ta tvarina tudi bila zelo koristna pri vzgoji samega sebe in otrok v družinski skupnosti. V anketi so tudi povedale, da pridobitve v šoli prenašajo na ostale družinske člane in da že uporabljajo vse pridobljeno pri vzgoji otrok.

Tržne presečke bodo prodajali zadrugi na podlagi pogodb

Glede na pomen in naloge, ki jih imajo kmetijske zadrugi pri povečanju kmetijske proizvodnje, so v okraju Ljubljana posvetili pripravam na letošnje občne zbornice zadrug veliko pozornost. Prvi občni zbor v okraju je imela kmetijska zadruga Podpeč-Jezero. Ob stoočstni udeležbi v dvorani zadrugnega doma je članom poročal predsednik upravnega odbora. Plan za leto 1956 je zadruga, z izjemo dveh manjših nalog, v celoti izpolnila. O uspehih kmetijsko-posvetovalne službe v tej zadrugi je poročal agronom, precej pa so razpravljali tudi o programu dela za letošnje leto. Na občnem zboru so izvolili vse odbore pospeševalnih odsekov, v upravnih odbor pa je prišlo letos še več mlajših zadrugnikov.

V živahni razpravi so med drugim sklenili, da bodo letos za-

družniki tržne presečke, kot krompir, zelje, mleko, živino, les itd., prodajali zadrugi na podlagi pogodb. Hkrati so zadrugniki zahtevali, naj njihova zadruga sklene podobno pogodbo tudi z okrajno gospodarsko poslovno zvezo in drugimi odkupnimi podjetji. Tako bi vsaj deloma dobili pregled nad tržnimi presečki in preprečili preveliko nihanje cen, ki so ga zadrugniki kritizirali. Letos bodo tudi stoočstno uvedli obračunske knjižice, tako da se bo poslovanje zadrug z zadrugniki odvijalo na odprt račun, še posebno pa so pozdravili ukrep Zveze zadrugnih hranilnic Slovenije, ki je letos preskrbel zadrugam posojila za nabavo reprodukcijskega materiala. Ta material bodo člani zadrug lahko dobili na kredit. Obratunali pa bodo ob prodaji pridelkov M. R.

Zelijo svoj prodajni salon

Maribor ima sicer eno najlepših umetnostnih galerij v Sloveniji, nima pa manjšega razstavnega salona, kjer bi bila dela zmeraj na vpogled in hkrati dostopna ljubiteljem umetnosti. Mariborski slikarji so pripravili prodajni salon obroke. Želijo pa tudi urediti svoj stalni prodajni salon. Zdej se jim obeta večja soba v prostorih knjižarne Obzorja v Gosposki ulici. Težave imajo tudi s prodajo svojih umetniških del. Teh je lani odkupil Svet za prosveto in kulturo O.L.O. Maribor v vrednosti 700.000 din. Umetnostna galerija pa je odkupila za 210.000 din slik in grafik. Samo od umetnosti ne bi mogel živeti noben mariborski likovnik, pa če bi bil še tako plodovit.

O teh in podobnih vprašanjih likovnega ustvarjanja in likovne umetnosti so razpravljali člani mariborskega pododpora Društva likovnih umetnikov na svoji letni skupščini v soboto zvečer.

Šahovsko prvenstvo Jugoslavije

V V. kolu so se partije končale z naslednjimi izidi: Udovič-Rakič 0:1, Vuković-Milič 0:1, Janošević-Djurasić 0:1, Ivkov-Tot 1:0, Smalbegović-Bradavarevič 1:0, Pirc-Bogdanović remi, Kozomara-Trifunović remi, Marič-Rabar remi. Prekinjene so partije Karaklajić-Puc v remi poziciji, Čuderman-Nedeljković v nekoliko boljše poziciji za Čudermana in Matulović-Vukčević v boljšem položaju za slednjega.

Po V. kolu je vrstni red naslednji: Janošević 4, Matulović 3 (1), Gligorić 3, Trifunović, Pirc, Udovič, Kozomara 3, Karaklajić, Vuković 2,5 (1), Rakič, Smalbegović 2,5 itd.

KAJ PRAVITE

Ali so redna predvajanja filmov za mladino potrebna?

»Film je izredno vzgojno sredstvo.« To stihimo marsikaj na tem ali onem sestanku. Po filmih ki jih v Ljubljani predvajajo, bi sklepali, da so v pomembni okrog tega vprašanja prevladali tisti, ki menijo, da ima vsak film, pa tudi najslabši, vedno tudi vzgojni značaj. Nekaj resnice je prav gotovo tudi v takem stališču. Saj napolno človek, zlasti mlad, ki ne vidi slabega, ne more oceniti, kaj je dobro.

Glavni in edini problem pa prav gotovo ni samo v slabih filmih uslojih. Večji problem je prav gotovo pomanjkanje filmov za mladino, posebej za najmlajše. Za mladino ni primernih tehničnih filmov oziroma filmov, ki obravnavajo tehniko in proizvodne procese, ki bi pri mladini zbudili zanimanje do posameznih panog in jim dali spodbudo za odločitve pri izbiri poklica; ni dovolj vednih kulturnih filmov, ki bi obravnavali naše pravilne odnose med ljudmi in, naposled, tudi ni dovolj zabavnih filmov.

Proizvodnja vzgojnih mladinskih filmov bi vsekakor morala biti v prvem planu vseh naših filmskih podjetij. Enak kriterij naj bi veljal tudi za distribucijska podjetja.

Pri nas, celo v Ljubljani, razen mladinskega kina LM v Kotnikovi ulici, le še redko kinematografsko podjetje predvaja redne kinopredstave po zmernih cenah za mladino in otroke.

V kolikor so take izredne kinopredstave, pa so to predvsem le risanke za najmlajše in le redki so taki filmi, ki bi zanimali tudi starejše mladince.

Ker kaže, da takih mladinskih filmov zdaj še ni dovolj, zato naj bi mladinske filme za najmlajše predvajali v Ljubljani vsaj v eni ali dveh večjih kinodvoranah. Predstave naj bi prostoro zapuščili prostor ob drevovedu bi kmalu dobil svojo pravo podobo. Seveda je tu še vprašanje investicijskih sredstev. Začetna sredstva ne bi bila ravno majhna, a izkušnje nas uče, da bi se prav kmalu bogato obrestovala.

Marsikomu se bo morda zdelo čudno, da govorimo o zabaviščih danes, ko nam povsod manjka šolskih prostorov in posebno še ko nimamo niti dovolj sredstev za gradnjo novih šol, a vendar se smemo zanikati, da je tudi vprašanje zabave resno vprašanje, ki ga ni do kraga zanemariti. S. Z.

Mar je garancijski listek res že vse...?

Za čisto določeni namen je neki upokojenec iz predmestja Ljubljane že nekaj let hranil denar. Zakaj tudi njemu se je zdela, da bi bilo prav, če bi lahko sedel pri svojem — radioaparatu. To je bilo veselje! Da, čisto nekaj drugega je tak užitek, kakor pa ga poslušati pri sosedih... A njegovo veselje ni bilo dolgo — aparat je nenadoma utihnil. Upokojenec je radioaparatom spravil v kartonasto skatlo, polskal garancijski list in ga vrnil v trgovino, kjer ga je pred kratkim kupil. Čez nekaj dni ga je spet vzel, seveda, popravljene. Pa ni trajalo dolgo časa, ko je v aparatu začelo ropotati in šumeti. In spet tako kakor prvič... Zal pa se je to ponovilo tudi tretjič. Zal pa je moral ta upokojenec vrniti radioaparatom v trgovino, kjer ga je kupil, in s kakšno težavo ga je prenašal!

»Za kaj gre, pravzaprav? Za garancijski listek, s katerim tovarna — in neposredno z njo tudi trgovina — garantira, da bo, recimo, še čez eno leto radioaparatom dobro. Toda, mar je ta listek že tudi vse? Mar je kupec kriv, če se radioaparatom sam od sebe pokvari? Če torej ni kriv, zakaj mora potem sam nositi oziroma vračati aparat v trgovino? Temu sicer lahko kdo oporeka, češ, saj ga je tudi sam kupil in odnesel. Ne bi rekel, da je to že razlog, zakaj bi ga potem moral sam vračati, če se kljub garancijski pokvari! Recimo, kupi človek čevlje, pa mu na njih čez nekaj časa odpadejo podplati, jih prav gotovo ne vrača. Preprosto zato, ker zanje nima garancije. Da, garancija je tisto, kar bi nujno narokovalo, da take radioaparate, ki se v času garancije pokvarijo, tudi trgovine same pridejo iskat in jih kasneje tudi vrnejo kupcu. Trgovina pa bi, razumljivo, morala imeti s proizvajalcem določeno pogodbo, da bi le-ta nosil stroške za dviganje in vračanje aparatom, pokvarjenih v času garancije. Da, tako nekako bi bilo treba storiti! Ker drugače, garancijski listek le kos papirja, ki proizvajalcem kljub naraščajoči konkurenci ne narekuje za izdelovanje radijskih aparatov še preciznejšega dela. B. A.

ZABAVA POTREBNA KOT VSAKDANJI KRUH

Toda pogledimo si še drugo stran: ob nedeljah prisluhnimo radijski reklami, pobrsajmo po malih oglaših ali pa si ogledimo številne plakate, ki oznanjajo, kdaj bo ples tu ali tam... Res je, ob nedeljah so zasledena vse naša televizijska in plesna v teovadnicah, so poglavje zase. Televadnih prostorov v resnici ne bi smeli uporabljati za plesišča. Prav prostori, v katerih telovadijo otroci in tudi odrasli, bi morali biti najbolj hygienični in čisti, saj gre tu za zdravje uslovev ljudi.

S plesni pa so dobro preskrbljeni študentje. Ti imajo redno svojo plesno vaje, čeprav največkrat kar v šolskih prostorih, po hodnikih telovadnicah in celo učilnicah. Kar pomislite! Greste mimo klasične gimnazije, pa odmevajo iz strogega poslopja veliki zvoki jazza in najmodernejših plesnih ritmov. Kaj je potem šola res za šola?

Torej, taki in podobni so problemi okrog plesa. A vedno in povsod je vprašanje le prostor dvorana. Ena sama, dovolj velika dvorana bi rešila marsikatero nevšečnost. V Ljubljani praktično nimamo nobene velike dvorane — vse so bile namreč sezidane za mestnice s 50.000 prebivalci. Toda časno razštev, bi morda našli. Prostor študentske menze na Mikliničevi cesti so prav prijazni in v središču mesta. Ke se bodo študentje preselili v svojo menzo v Nasejloj pod Rožnikom, bi ta dvorana morda za nekaj časa rešila krizo dvorana v našem mestu.

ZABAVA POTREBNA KOT VSAKDANJI KRUH
Toda pustimo ples in oziroma se raje po razvedrili in zabavi. Kako zelo manjka Ljubljani zabavišni prostor, se

INGOLIČEV SVET

OB IZBORU NOVEL »TAM GORI ZA HRAMOM«

Petdesetletni življenjski jubilej pisatelja Antona Ingoliča je kar ponudil priložnost, da bi se kaka založba ozrla za njegovim manjšim delom, ki leži raztreseno v raznih predvojnih revijah, pa tudi v popolnoma neznatnih listih, kakršni v razgibani predvojni publicistiki niso prihajali na mizo literarnih arbitrov. Prav se nam zdi, da je to storila ravno mariborska založba Obzorja, ki je — kot vse kaže — prav vneto za izdajanje slovenskih tekstov. Prepričani smo, da se ji bo takšno stališče do slovenskih pisateljev postopoma obrestovalo, ne samo moralno, temveč tudi drugače! A to le mimogrede!

Izbor Ingoličevih predvojnih novel in črtic je izbral in uredil književnik Mitja Mejak. Na razpolago je imel kakih šestdeset novel in črtic in od teh jih je za jubilejno knjigo odbral enajst. Tako pretehtan izbor že na prvi pogled kaže svoje prednosti in kvalitete. Predvsem je novelistična zbirka dosegla idealen obseg dve sto strani. Na tem prostoru je razgrnjen pred nami Ingoličev literarni portret morda nazorneje, kakor nam ga dajejo daljše povesti in romani, dasiravno jih s tem ne nameravam primerjati ali kakorkoli vrednotiti. Posledica takega izbora je jasna predstava o tem, kaj in kakšen je Ingoličev svet. V tem vidim bistveno odliko knjige »Tam gori za hramom«.

Pisatelj svet se nam dostikrat odstra kakor v meglo zavita jutranja pokrajina. Sprva vidimo le rahle obrise, nato izstopijo določnejše oblike, svetlobe in sence se vplivajo v neko ravnotežje in naposled zablesti pred nami čista, nezabrisana podoba. Pogledov na istega pisatelja je lahko in jih tudi je nesterjo; ali v nečem se morajo vsi ti pogledi strinjati in ujemati: da je ta in takšna podoba le njegova, enkrat dana in neponovljiva, skratka, da je ta podoba njegov lastni, od njega odkriti svet.

Kakor vsak pisatelj ima tudi Ingolič neki svoj svet, ki ga je prav on uvedel v slovensko književnost: svet lukarjev in splavarjev, pa tudi svet viničarjev, hlapčev, malih kmetov in vsakovrstnih širakov. Prav ta njegov svet nam kaže knjižica »Tam gori za hramom« in nam tako rekoč odpira nov pogled na pisatelja Antona Ingoliča. Zdi se nam, da v izbranih in lepih miniaturnih stopinjo pred nas literarne figure, kakršne poznamo iz najplodnejšega obdobja predvojne socialnega realizma, ki si je pridobil toliko zaslug za vsebinsko obogatitev slovenske proze. Pa ne le to! Danes, ko zremo na to prozo že z neke retrospektive, nam ne uide neka posebna dragocenost Ingoličevih drobni umetnin — poteza, ki jo v sodobni prozi dostikrat pogrešamo — najtesnejša, intimna in globoka povezanost s slovensko in tistimi njenimi delom, ki ga pisatelj kot ožji rojak seveda najbolj pozna, s Pohorjem, Mariborom. Dravo in Halozami, z njihovimi ljudmi in njihovimi krutimi tragedijami, ki vanje kane le sem ter tja drobno prgišče ve-

selja, ravno za tolikšno merico, da človeka ne zadušijo brezupna vsakdanjost. Splošna atmosfera te proze bi se zdela današnjemu bralcu nekoliko nenavadna, toda novele nas — čeprav niso vse na enaki višini — zagrabijo kljub vsemu z neko elementarnostjo, ki je vseskozi prepričljiva. Če rečem, da je v nekaterih novelah nekaj prežihovskega (»Zebica« iz leta 1935, pa tudi »Jurij Tement« iz 1938), kajpak ne mislim na kako zgledovanje po Vorancu s

Naslovna stran zbirke

strani Ingoliča, saj sta oba povsem drugačni pisateljski naturi, marveč neko skupno potezo, ki je bolj ali manj značilna za vse slovenske predstavnike predvojne socialnega realizma. Le da se je ta pri vsakem pisatelju izražala na poseben način.

Kot sem že dejal, je urednik Mitja Mejak zbral v pričujoči knjigi enajst novel in črtic, ki so bile vse objavljene med leti 1935—1940. Močan pečat časa ter socialno in nacionalno ogroženega slovenskega prostora daje knjigi svojevrsten mik. Tudi naslov »Tam gori za hramom«, povzet po žanjski podobi Halož iz leta 1938, na neki poseben način simbolično, dejal bi, dialektično, združuje idilično-otožni naprev narodne pesmi z vsem tistim resničnim, trdim, krvavim in neizprosno garskim življenjem za temi lepimi hrami in nevsiljivo podaja vso globino socialnih in drugih protislovij, nagnetenih na tem lepem delu predvojnega Slovenije. Novele in črtice so urejene tematično. Od prve »Prepovedana ljubezen«, ki zajema nekaj zelo pereč problem diplomirane, a brezposelne učiteljice in ki še posebej v svet polmestne revščine, sledimo pisatelju med vaske ljudi z njihovo borbo za obstanek, med kmečke proletarce, med splavarje, svinjске pastirice in viničarje. Obsežna skala človeških strasti, sanj in želja nam odpira ne le razglede v pisateljev svet, temveč še dalje — v zapleteno vzgojivo človeških usod in padcev, v Ingoličevu ljubko, a zaradi nerešenih socialnih vprašanj osirotelo zemljo, po katere težki ilovici se mukoma vlačijo in stradajo njeni pravi lastniki, dokler se v zadnji črtici »Zeja« z bridkim simbolom ne zaključijo pisateljeva pripoved o ljudeh iz Halož, ki so jim posvečene zadnje tri novele. Stari dedek Trčko, ki se hoče pred smrtjo napiši vina tiste trte, ki jo je sam zasadil, okopal, obrezal in poskopil in ki brez tega vina ne more umreti, je hkrati povzdignjena pripoved slovenskega trpina, ki hlepi in umira po domači zemlji in njenih plodovih,

in kljub zavesti, da je pravzaprav njihov lastnik, vendar ne more ničesar napraviti, ker je le hlapec na svoji zemlji.

Tako izzvenijo Ingoličeve novele v človeški in umetniški protest, ki je v svojih posledicah močno razgibal in opredelil socialno zavest slovenskih ljudi. Ko današnji bralec spet jemlje te novele v roke, se bo vsekakor zavedal, da so ta dela ne samo dokument časa, ne le naša človeška in družbena zgodovina, temveč predvsem, da je te dokumente izpisalo čisto umetniško pero.

Knjige in revije

PREJELI SMO V OCENO:

STANE GABROVEČ: NAJSTAREJŠA ZGODOVINA DOLENSKE. Vodnik po arheoloških zbirkah muzejev v Novem mestu, Brežicah in Metliki. »Dolenska muzejska knjižnica« zvezek št. 1. Izdala in založila muzejska društva v Novem mestu, Brežicah in Metliki. Strani 73 + slikovne priloge. Novo mesto 1956. 8°.

JANKO JURANČIČ: JUZNO-SLOVENSKE JEZIKI. Slavistična knjižnica. Založila Državna založba Slovenije v Ljubljani 1957. Strani 118 + (II), 8°.

KNJIGA 57. Glasilo slovenskih založb. Leto V, številka 2. Za slovenske založbe izdaja Cankarjeva založba v Ljubljani. Odgovorni urednik Ivan Skušek.

IDRIJSKI RAZGLEDI. Letnik prvi, 1956, številka 4. Izdaja Mestni muzej v Idriji. Odgovorni urednik Števo Logar.

SODOBNA PEDAGOGIKA. Izdaja republiške Zveza pedagoških društev Slovenije v Ljubljani. Letnik VII, 1956, številka 9-10. Odgovorni urednik Marica Dekleva.

OSKAR HUDALES: SODI S KNJIGAMI. Zbirka »Bilo je nekoč« št. 8. Opremlil Janez Vidic. Založila Založba Obzorja v Mariboru 1956. Strani 57 + (III), 8° M.

OSKAR HUDALES: GRENKI KRUH. Zbirka »Bilo je nekoč« št. 9. Opremlil Janez Vidic. Založila Založba Obzorja v Mariboru 1956. Strani 63 + (II), 8° M.

OSKAR HUDALES: KORAK ČEZ PRAG. Zbirka »Bilo je nekoč« št. 10. Opremlil Janez Vidic. Založila Založba Obzorja v Mariboru 1956. Strani 53 + (III), 8° M.

LJUBLJANSKI KONCERTI.

V GOSTEH: NIKOLAJ ORLOV IN SLAVKO ZLATIC

Klavirski večer Nikolaja Orlova. Po Vivaldiju (koncert o Casellovi priredbi) je igral kar po prvi tri velike stvari iz standardne klavirske literature, ose tri emocionalno silovite in mračne: Lisztovo »Sonato«, Ravelovo »Ondino« in Chopinovo »Balado o f-molu«. Nato je sledil lažji del, spet s Chopinom (Impromptu, etude, Scherzo).

Iz izbire programa se vidi pianistova usmerjenost. Nečuje klasični, v prvi vrsti pa romantični repertoar tja do impresionizma. Izvaja ga o tradicionalnem smislu, z virtuoznim bleskom, pripoveduje o tem, kar je napolnjevalo njegovo življenje.

Morda se zato danes nekoliko težko oživimo v njegovo igro. Toda, ko učinkuje na nas dalj časa, začutimo, da je nekaj za njo. Zgrabi nas, če se pustimo, in če smo dovolj prožni, zaživimo v tem svetu. Iz Lisztone Sonate je nekaj zavelo, prav tako iz Ravela in Chopina.

Tako nismo prisostvovali prazenemu virtuoznemu ognjemetu. Koncert je bil osebinski, ko marsikateri drugi ni. Občinstvo se je ubralo v emotno razpoloženje, in sicer v tem primeru kajpak bolj romantično. To velja za celoto, če nam tudi o posameznostih morda ni bilo vse oče.

Ton je jermal začuda tih. Težične dinamike je bilo pod mejo srednje glasne. Bobnečega koncertnega tona se je izogibal. Sprično učinka velja tudi to lahko za znak mojstrstva.

Tako je bil končen otis: pianist je predstavnik tiste dobe, ko so mojstri klavirske igre veljali za nekaj drugega kot danes, ko so Beethoven, Liszt in Chopin veljali ne le za najboljši, temveč tudi za najodobnejši pianistični repertoar

Vokalni koncert zbora Slovenske filharmonije s sodelovanjem članov orkestra Slovenske filharmonije.

Dirigent tega koncerta je bil Slavko Zlatic iz Zagreba. Vodja zbora, toda ne da bi bil nastopil, je bil Rado Simoniti, Sodelovali so še naslednji solisti: pri Slavenškem basist Danilo Merlak, pri Stravinskem pevec Vanda Gerlovičeva, Božena Glavakova, Janez Lipušček in Danilo Merlak ter pianisti Marijan Lipušček, Pavel Stoic, Zdenka Luček-Car in Jeml Komarjeva.

Spored je bil nadose kontrasten. Intimni in, kolikor sem razbral, s pekočo, tiho bolečino prežeti glasbi Slavenškega »Pečalbari« je sledila živahna, pisana, zvočno bučna »Soatba« Stravinskega. Le v enem sta si obe deli sorodni in gotovo je prav to tisto, zaradi česar sodita na isti spored: obe sta zgrajeni na folklornih zvočnih prvinah, proa na makedonskem, druga na ruskem melosu in ritmu.

»Pečalbari« so gotovo delo z visoko poezijo, toda učinkoviti pri tej priložnosti niso. Vzroka zato, mislim, ni iskati v izvedbi; delo samo, se zdi, je preveč rahlo, intimno, odmaknjeno splošnemu razumevanju, da bi moglo veliko povedati občinstvu, ki mu je njegova snov po žoljenjskem občutju precej tuja — občinstvo, kakršno je naše, če je še popolnoma neopripravljen, kakor je bilo v tem primeru. Niti v »Koncertnem listu« ni bilo beležke o tem delu niti niso delili ciklostiranega teksta kantate kakor za »Soatbo«.

Pri Stravinskem v njegovem mladostnem, folklornem kompozicijskem obdobju — danje sodi »Soatba« — zvočne ekstravaganca in hotena primitivnost danes niso več nove in jih zato pač ne občutimo več kakor občinstvo nekoč kot nekakšne umetniške izgrede, kot nekakšno izživljanje dobrega okusa; čas vedno bolj odkriva upravičenost tistih postopkov, vedno bolj pristno zvenijo in vedno več nam povedo, obenem pa učinkujejo sveže. Izvedba »Soatbe« je bila vsekakor zelo učinkovita in to pomeni toliko večji uspeh, če pomislimo, da je za izvajalce gotovo zelo zahtevna. Učinek pa bi bil lahko še večji, če bi bilo na splošno mogoče slediti sočnemu tekstu: to je bilo namreč oteženo, ker so peli v rusčini, pa tudi, ker se glasbeni stavek sam tako prepleta. Prevod, ki so ga ljudje dobili v roke, pa je — kar se tiče slovenščine — kulturne.

Ker ne poznam partituro, storitve izvajalcev v podrobnejšem ne morem presojeti, drugače kot po splošnem, že opredeljenemu učinku. Dirigent Slavko Zlatic se sam nikakor ni postojal v ospredju, vendar je bilo njegovo delo za pozornega poslušalca vredno občudovanja. Mirno in suvereno je obvladal nenavadno razčlenjeni ansambel in zapleteno kompozicijo, vodil je z izrednim občutjem za stil. Priznanje za to je dobil na odru tudi od izvajalcev samih. Rafael Ajlec

Zanimivosti iz ljubljanske Opere

Umetniške odlike Verdijevega »Othella« se vedno bolj ponašajo za reprizo in razgibajo čustva poslušalca s svojo pretresljivo tragiko in polnokrvno glasbo. Predstava so sicer izgubile nekoliko na strnjivosti in izraznosti, odkar pogrešamo v vlogi Jaga težko bolnega S. Smerkolja. Vendar je J. Gostič v vlogi nesrečnega zamorskega joksvojde Othella slej ko prej tako dosleden in dognan v svoji pevski in igralski interpretaciji, da daje vsaki predstavi nadpovprečen profil. V njegovem bistvenem glasu ne odseva le vsa razbrzdanost njegove vročekrvne narave, silna gospodovskost in strahotni obup; v njem trepete tudi vse ljubezenski utrip, ki ga veže na Desdemono, ne da bi postal osladen ali mehkužen. Noben njegov nastop ne pušča poslušalca ravnodušnega in verujem, da se mnogi štejejo tistih, ki bi Gostiča hoteli v vlogi Othella še in še siliti. Ze pri prvi reprizi je vskočil v vlogi Jaga zagrebški baritonist Žan Franci, ki mu zamagovite višine lajšajo premagovanje vseh njenih nevarnih čerl. V soboto, 23. t. m. se je v njegov prvi poskušal S. Car. Njegova visoka čvrsta postava kakor tudi njegov veliki, nekoliko zamotki glas sta kot našla ustvarjena za lik brezobzirnega, škodol-

željnega spletkarja, ki prezira in uničuje vse, kar njegove soljudi dela srečne, zadovoljne in dobre. Carjeva prizadevanost je na momente mala speljal, zakladu pevskega organa v tista struge, ki odpirajo široke možnosti dinamičnega in izraznega niansiranja. Zal mu preskromna tehnika še preprečuje ekonomično razpolaganje z glasom v tako obilnih vlogah, kot je Jago, narkar zaradi pomankljive koncentracije na igralsko plat ne polje v njem dovolj nasilno ves tisti gnev, ki ga mora biti poln njegovo lik tudi v trenutkih ledenega cinizma. Naj bi ne popustil na pol poti k uspehu! Desdemona je ponovno pela sopranistka M. Skenderovićeva. Njeno petje v prvih dveh slikah občutno trpi na tremoliranju, medtem ko za treni, muzikalno najbolj napeti sliki s svojim vsekakor izrazitim in kvalitetnim sopranom prispevati k uspehu. V vlogi Cassia se je poleg G. Dermote izkazal tudi D. Čuden.

Ze deset dni se uveljavlja v opernem repertoarju delo, ki tvori pravočrtno nasprotje Verdijevega Othella. Ta je Donizettjeva komična opera »Ljubezenski napoje«. Gre za nerodnega, žaljubljenega kmečkega fanta, ki se mu muhasto dekle izmika in ga postavlja pred hude preizkušnje, dokler se ne prepriča o njegovi neomajni ljubezni. Preseneča nas še danes, s kakšnim instinktom za scenski učinek je literarno docela nepomembni libretist razporedil in začel v svojem blistavo rečno snov in s koliko kopico bravurnih acij in razgribnih popevk, ki nosijo vse rabel, nadobit izljudskega ljudskega melosa, je dejanje prepredel skladatelj. Med rje je zasadi biser, ki ni zbledel v vseh 125 letih, ki nas ločijo od premiere »Napojas«. »Una turtila lacrimas je en sam prisrčen vzdih raznežnega srca, en sam nepovrten izliv italijanskega sentimentalizma... Verjetno pa so naši izkušnejši poslušalci na preteklostnem mestu zasledili tudi tiste lastnosti v delu, ki ga karizjo, namreč pogosto ponavljajo premetli in prazni formul v melodiki, harmoniki in ritmični ter plehko, neizbrčno in mestoma kričavo instrumentalno. Lastnosti, ki »Napojas« dalec zastopavljajo za Donizettjevega »Don Pasquasia«! — Ocip Sest pravi v dovpljnih glasih k »Napojas«, ki jih prinosa Gladiški list za opero, da detce zahteva štiri odlične mlade pevce in režiserja, občnega z lahkonim domisljicami. Premiera je potrdila, da jih imamo. Nada Vidmarjeva kot muhasta Adina, Ladko Korosec kot mazač Dulcamara, Janez Lipušček kot žaljubljeni Nemorino in Franc Langus kot domisljavi seržan Belcore so tvorili izvrstno ubravn kvartet, ki je pod vodstvom dirigenta R. Simonitijsa znal poskati in prinesiti nebroj učinkovitosti glas-

benega stavka. Naj mi bo dovoljeno posebno podčrtati čiste in zvonke višine v glasu N. Vidmarjeve, ki jih pevka brez vsakega utrujenosti niza od arje do arje, pa neomajni zagoni s katerim L. Korosec priklone v svoji komični vlogi postulatca. Režiser Hinko Košak se je kot gost menda pridvil lotil opere na našem odru. Njegova prizadevanja, da bi zbor ne deloval statično, temveč s temeljito nastudiranim menjanjem svoje grupacije deloval živo in prirodno, so se popolnoma obnesla. Prav tako se je poznal solistom, da so ne le v gibanju in kretajah, ampak tudi v mišiki in barvanju glasu dobro preizkusili svoje vloge ter jih začelnili z marsikatero drobno igralsko domisljico. V manjši vlogi Gimette je sodelovala vedno prilagodljiva Zlata Gasperšičeva. Za uspeh »Napojas« so bili poleg asstetih umetnikov zaslužni še tle zvesti sodelavci: scenograf Vl. Biljevac, ki je z živimi barvami upodobil tri aradi florentinske vase; Alenka Bartl-Serševa, ki je napravila osnutke za pisane kostume; Pavle Oblak, ki za prevode izvrstno prilagodil muzikalni dikteji; Jože Hanc, ki je izpili zborovski part kot zborovodja in vsi ostali »zaodrski mojstri, od katerih je prav tako odvisno celotna pobuda predstave. — Ne morem zamisliti, da je marsikoga po premieri obšla misel, kako to da danes kljub tolikim tipom jazza in tako raznolikemu življenju, ki ima prav gotovo tudi svoje komične in vesele strani, še vedno nimamo tem starih, prijetnih, pa vendar že zelo zapramenim idilam poslati ob bok kak ustreznijšega kot plehko opereto ali neodski film.

V nedeljo, 24. februarja je gostoval pri operni predstavi Smetanove »Prodanе neveste«

P. SIVIC

Slovenski numizmatiki PRVI REDNI OBCNI ZBOR

Numizmatično društvo Slovenije, ustanovljeno v juniju 1956, je prejšnji teden na svojem rednem obnemu zboru podalo obracun za svoje prvo poslovno leto. Čeprav je to trajalo le dobrih šest mesecev, društvo vendar lahko hlebi nekaj uspehov. Društvo šteje že okoli 50 članov, še prav posebno razveseljuje pa to, da je med temi člani numizmatičnega društva; prvi postali člani numizmatičnega društva; prvi člani so bili navezani tudi s sorodnimi društvi po Jugoslaviji, marsikaj je društvo naredilo tudi pri nabavi in zamenjavi novcev, kar je ena njegovih najvažnejših dejavnosti.

Numizmatično društvo Slovenije ima svoje redne sestanke vsako prvo in tretjo sredo v lovski sobi gostilne »Pod lipoc, in sicer od 20. do 22. ure. Pristop je dovoljen vsakemu, ki ima kakršnekoli, v numizmatično stroko spadajoče interese, sicer pa se interesirajo lahko obračajo za informacije kar na tajniški oboara, tovaršja Pegana Eframa, Pražakova ul. številka 8/II, J. F.

Orednja naloga društva v novem letu je izdajanje strokovnega glasila, ki se bo imenovalo »Slovenski numizmatiki«. Predvidoma bo glasilo izhajalo dvakrat letno. Vsebovalo bo zgodovinske zanimivosti in razvoj v kroženju denarja predvsem na našem ozemlju, kakor tudi študijsko gradivo. Izdajanje Slovenskega numizmatika bo omogočil Svet za prosveto in kulturo LRS, za kar se mu društvo ob tej priliki zahvaljuje.

Numizmatično društvo Slovenije vabi k pristopu v svoje vrste vse numizmatike v ozemlju in kirsem smislu, t. j. zbiratelje in ljubitelje tako novcev kot predmetov, ki so ali po svoji vsebini ali obliki sorodni novcem (medalje, plakete, žetoni, značke, papirnati bankovci itd.). Dalje vabi društvo, da se obračajo nanj vsi, ki imajo stare novice ali druge podobne predmete in jih žele predati ali zvedeti za njihovo vrednost. Na našem ozemlju je prav gotovo še mnogo numizmatičnega materiala, nad katerim društvo nima pregleda in tudi sicer ni registrirano, ker posamezni lastniki ne predmete previne cenijo ali pa jih imajo za novost brez vrednosti. Marljivo meniti da predstavlja rimski srebrni novček, ki ga ima ta ali oni posameznik, celo premoženje, in ga čuva kot družinski

»Petra Šeme pozna poroka«
jutrišnja premiera nove slovenske komedije v Celju

Prizadevanje, da je treba uprizoriti v vsakem dolovnem letu vsaj eno novo, izvirno slovensko dramo, je zares minimum, kolikor si morejo dovoljvelji slovenski gledališča. Idealni cilj je brez dvoma neprimerno višji (polovica vseh repertoarjev) — toda od tega cilja so vsa slovenska gledališča že zelo, zelo oddaljena.

Kot letošnji prispevek k utiranju poti nove slovenske dramatike so je Celjsko gledališče po skrbnem razboru vseh možnih del odločilo za »slovensko komedijo« v treh dejanjih Miluša Mikela: PETRA ŠEME POZNA POROKA ALI LEPA VIDA.

Delo — brez svet pretresujočih literarnih pretenzij, a nadvse mično, poetično, resnično in iskreno prizadevno v iskavju odgovorov na vprašanja našega vsakdana — je zasnovano, bi lahko rekli, v smislu neorealizma ali poetičnega realizma. Šel vračča tudi vsa (ne tako pičla) simbolika neposredno iz prikazovanja povsem oprilemitivne stvarnosti z vsemi — tudi najbolj

preprostimi in »banalnimi« elementi tega življenja in predmetu Ljubljane ali katerega koli slovenskega mesta, a ki se v tem današnjem času. Sedem slučajno združenih usod se razkaže v pičlih dveh urah oziroma v dogajanju poldruga dne. Dvorčice in kuhinja malomeščanske hišice (v akotilnje na primer), v nji mama pa sosed, hči in njen mož pa njegov brat in še dve študenki, namreč podnajemnica in njena prijateljica: toda v tej skromni reprezentanci je nakazan precejšen obseg psihološkega spektra tega staja. Gospodarske in erotične težobe, miselni problemi in čustveni nemir — v daljšem odsotku karikature pa tudi veliko dogajanje brezobzirnega človeškega sveta: vse to je skušal avtor zložiti.

Delo režira Andrej Hleeng, scena je zasnoval Sveta Jovanović, pies Lidija Lipovčeva, igrajo: Marija Goršičeva, Noda Rističeva, Angelca Hebetova, Meta Cermetova, Marjan Dolinar, Tone Terpin in Janez Eržen.

TROJE LIKOVNIH RAZSTAV v Novi Gorici

Likovna ustvarjalnost se je po priključitvi ob naši zahodni meji precej razmahnila in tudi v prihodnje se obeta njen še hitrejši razvoj. Akademski slikar prof. Rafael Nemeč iz Nove Gorice ter slikarja Vlado Hmeljak

umetniškem razvoju za korak pred ostalimi Pavle Zamar, sofer iz Nove Gorice. Slikanje je nje-

goriških umetnikov, ki bo letos ob deseti obletnici priključitve Primorja k Jugoslaviji. Mladi nadarjeni slikar, ki ga tokrat prvič predstavljamo širši javnosti, ima tudi največ zaslug za ustanovitev Kluba slikarjev-amaterjev »Nikolaj Pirnat« v Novi Gorici. Klub so osnovali pred dvema letoma, lanskega novembra pa so si člani z lastnim delom in sredstvi uredili tudi svoje prostore v petem bloku. Pozneje so osnovali amatersko šolo, ki jo obiskuje 12 starejših članov, ki jo obvladajo tehniko in osnove likovne umetnosti. »Krožek mladih slikarjev« pa poseča kar 36 otrok in mladine iz Nove Gorice ter bližnje in daljne okolice. Letem posredujejo prav vse, kar je potrebno, da začetnik doume tajne in smote slikarstva. Ob jubilejnem desetem letu življenja v svoji domovini bodo gorški likovni ustvarjalci priredili letos kar troje razstav, najprej bodo razstavljal starejši slikarji, nato mlajši člani in slednji ob kakem mladinskem prazniku gojenci »Krožka mladih slikarjev«. Razstave naj posredujejo širši javnosti uspehe in na pretek, ki so ga na Gorškem v preteklem desetletju dosegli tudi na tem področju kulturnega življenja. M. D.

P. Zamar: Dragovica (tuš) 57

iz Sempetra in Adrijan Maraž v Vrtojbe so že znani umetniki in so priredili že nekaj uspešnih samostojnih razstav. Paleta, čopič in barve pa privlačijo tudi vrsto mlajših ljudi in celo šolskih otrok. Med njimi je najbolj znan in v svojem

Slabe ceste je težavno vzdrževati

Okrajna uprava za ceste v Ptujtu vzdržuje okrog 372 kilometrov okrajnih cest, ki so posebno v zimskih mesecih zelo razmahane in ovirajo reden promet. Čeprav so lani navozili na te ceste čez 15.000 kubičnih metrov gramoznega materiala, se stanje cest ni bistveno spremenilo. Ceste so večinoma brez trdne podlage in je naspavanje z gramo-zromet brez pravega učinka. Tudi promet je močno narasel. Po povprečnem izračunu so prometne ceste v ptujskem okraju obremenjene v 24 urah s 300 do 800 ton, manj promet pa s 100 do 300 ton. Pred vojno je znašala obremenitev teh cest samo okrog 40 ton v 24 urah. Desetkrat večja obremenitev se vsakokrat odraža na kakovosti cest.

Tudi vzdrževanje 47 mostov, ki so večinoma leseni, je drago.

Eno najbolj perečih vprašanj, s katerim si belijo glavo ljudje na upravi za ceste, je cestna zveza med premogokopom »Sega« v Makolah in tovarno glinice in aluminija v Kidričevem. Tovarna je za prevoz premoga iz rudnika »Sega« nabavila 7-tonske tovornjake FAP, katerih uporaba je na cesti skozi Doleno zelo problematična. Vozila se močno obrabijo, razen tega pa je tudi vožnja po tej cesti nevarna in predstavlja veliko izgubo časa. V letošnjem družbenem planu bodo morali vprašanju vzdrževanja cest ob naraščajočem prometu posvetiti vso potrebno pozornost. -mr

Promet trgovine v ptujskem okraju se ni povečal

Celokupen promet trgovine v minulem letu je bil v ptujskem okraju 6.780.120.000 dinarjev in se bistveno ni spremenil v odnosu na leto 1955. Zaloge blaga so se povečale za okrog 4%, vendar to ni vplivalo na večjo izbiro blaga. Čeprav je bilo lani odprtih 15 novih prodajaln, je v odnosu na potrošniško število le-teh še zmeraj pod slovenskim povprečjem. V podeželskih krajih pride še vedno na 1000 potrošnikov ena trgovina z mešanim blagom. Močno je lani narasel odkup kmetijskih pridelkov. Le-ta so se od leta 1952 povečali za 139 odstotkov. V tem primeru je zajet odkup, ki so ga opravile kmetijske zadruge, medtem ko nad zasebnim trgovim ni nobene evidence, računajo pa, da je tudi ta močno porasel. Pri odkupu kmetijskih pridelkov so še zmeraj razne težave. Predvsem je opaziti premalo povezave med odkupniki podjetji, ki večkrat zapadejo v nelojalno konkurenco, še vedno se pojavljajo nepotrebni posredovalci in čutili je pomanjkanje ustrežnih skladišč. Tudi vprašanje embalaže in transporta močno ovira reden odkup.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za torek, 26. februarja 1957

5.00 do 7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored)

7.00 do 7.10 Reklame in obvestila — 7.10 Zabavni zvoki — vmes ob 7.20 do 7.25 Naš jedilnik — 8.05 Iz bele krajine v Prekmurje — 8.40 Uvertura iz operet Johana Straussa in Franza Lehara — 9.00 Radijski roman — Anatolij Vinogradov: Paganini — VII. — 9.20 Aleksander Borodin: Simfonija št. 1 v es-duru — 10.10 Za dom in žene — 11.50 Iz solistične glasbe — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbah za vokalni sestav in orkester — 12.30 Kmečka univerza — Ing. Janko Seljak: Gozdni ukrepi za zaščito tal pred erozijo in ureditev hudoznikov — 12.40 Jules Massenet: Pisane podobice — 13.15 Izgra kvartet Jožeta Kampača — 13.30 Pester operni spored — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Tečaj francoskega jezika — 16. lekcija — 15.55 Tečaj angleškega jezika — 41. lekcija — 16.10 Popoldanski simfonični koncert — 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku — 18.00 Športni tednik — 18.30 Drobne solistične skladbe jugoslovanskih skladateljev — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Domače aktualnosti — 20.10 Narodne pesmi iz Bosne in Hercegovine — 20.30 Radijska igra — Franjo Žižek: Golden — 21.30 Izgaja veliki zabavni orkester — 22.15 Iz slovenske komorne glasbe — 22.45 do 23.00 UKV program:

II. program

12.30 Lahek spored v izvedbi pihalnih godb — 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved — 13.10 Simfonični koncert — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Pred mikrofonom so mladi pevci in godci — 15.00 do 15.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved — 22.45 do 23.00 Zapišimo.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Francoski film
»Očka, mamica, služkinja in jaz«
Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Robert Lamoureux. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje.

KINO »SOČA«

Ameriški barvni film
»Trobente opoldne«
Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Ray Milland in Helena Carter. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Sovjetski barvni film
»Cvrček«
Tednik. V glavni vlogi L. Celikovska in S. Bondarčuk. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »SLOGA«: Sportni film: »Svetovno nogometno prvenstvo«. Filmske novice št. 8. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma.
KINO »VIC«: Ameriški barvni film: »Betka v soteski«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi J. Chandler. Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9.30—11 in od 14 dalje.
MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, predvaja slovenski film: »Trenutki odločitve«. Predstavi vsak dan ob 19 in 15.
KINO »LITOSTROJ«: Ameriški barvni film: »Kadar pride zima«. Tednik: Filmske novice št. 8. V glavni vlogi Deborah Keer in Walter Pidgeon. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »UNION«

Premiera ameriškega filma: »Kadar pride zima«. Tednik: Filmske novice št. 8. V glavni vlogi Deborah Keer in Walter Pidgeon. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film
»Človek iz Alama«
V glavni vlogi Glenn Ford in Julia Adams. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli: Avgust Keržič, star 71 let, doma od nekod z Doljenskega; Marija Mauer rojena Lavrič, stara 78 let, doma s Cateza na Doljenskem; Janez Urbanc, p. d. Počivaj, star 86 let, doma iz Velike Pristave na Krasu; Miha Bukovac, star 85 let, doma iz Potoka; Fred Pavlin, star 42 let, rojen v Clevelandu; Anton Kalster, star 79 let, doma iz Koče vasi na Notranjem; Elizabeta Vegel, roj. Simončič, stara 88 let, doma iz vasi Gromovje na Doljenskem; Karel Jenavnik, doma iz Ljubljane; Jože Virant, star 47 let; Ursula Legan, stara 70 let, doma iz vasi Subohča pri Borovnici; Marija Ivančič rojena Zemec, doma iz Logatca, od koder je prišla v Ameriko leta 1914; Ivanka Vehovec roj. Močilnikar, stara 48 let, rojena v Clevelandu; Lojze Tomšič, star 33 let, rojen v Clevelandu, in Janez Stražišar, star 78 let, doma iz vasi Izmahe pri Velikih Laščah.

Razen naštetih so umrli: v Grand Havenu Mihaela Rant roj. Jemc, doma iz Belice nad Škofjo Loko, v Girardu Miha Jančar, doma iz Polja pri Ljubljani, od koder je prišel v Ameriko pred 60 leti; v La Salle Silvester Kramaršič, doma iz okolice Novega mesta, in Lojze Gnidovič, star 70 let, doma iz Sela; v Chisholmu Toke Des, star 73 let, doma iz vasi Zorenca pri Črnomlju, in Franca Furlan, star 78 let, doma iz Borovnice; v Sheltonu Marija Videmšek roj. Skrinjar, stara 64 let, doma iz vasi Senožeti; v Chicagu Adela Urbanc, stara 40 let; v North Chicagu Edvard Klirn; v Crivitzu Miha Lipovac, star 85 let, doma iz Jezera; v Jolietu Ana Stefan, roj. Drež, stara 77 let, doma iz Črnomlja; v Quill Lake Franc Košak, star 80 let, doma iz Srednjih Jarš pri Domžalah; v Rentonu Jospina Levlar, stara 81 let, doma iz Podgori; v Clevelandu je 35-letni slovenski begunec Franc Lap, ki je prišel v ZDA lani julija, umoril 3-letno vdovo Antonijo Lečan, doma iz Babnega vasi pri Raketu; v Cheenu je vlak do smrti povozil 47-letnega Karla Novaka. Doma te bil iz Brezovega doha na Doljenskem, od koder je prišel v Ameriko pred sedmimi leti.

BRALCINAM PIŠEJO Zdaj spet vse po starem

V Trbovljah smo se v lanskem decembru nenavadno razveselili »Tedna čistoče«, ki pa je organizirala občinska sanitarna inspekcija. Tisti teden so se stvari po higienični plati na vso moč razveseljivo zasukale, in trgovinah, v mesnicah, v pekarnah, mlekarah, po cestah in ulicah. Lahko bi rekli, da smo takrat na vseh straneh glede čistoče in smisla za higieno občutili prav vzpodbudno pripravljenost in tudi prizadetost. Tako rekoč čez noč so se nekatere nevsledne stvari takrat spremenile.

Od takrat sta minila komaj dva meseca. Nekaj dobrih stvari je ostalo in se nadaljuje. To se pravi, da je teden čistoče zalegal kakor dobro seme. So pa primeri, ki je spodbujalje veljalo in cvetelo edino v napol uradno določenem »Tedu čistoče«. Cim je za teden minul, se je lepo cvetje mimogrede osušilo, kakor da je bil tisti »Teden čistoče« prirejan samo zastran tedna, da smo pač med drugimi tedni imeli še tisti teden!

Ugodnosti zasebnih gospodinjstev in menze

Zasebna gospodinjstva imajo nekatere ugodnosti pred restavracijami in drugimi obrati družbene prehrane kot ceneljivi gospodinjstvi električni tok, kurivo in drugo. Enake ugodnosti imajo tudi tiste gospodinjke, ki imajo po nekaj abonementov. Ker zaradi tega lahko dajejo hrano ceneje, se ta ugodnost posredno prenaša tudi na abonente in so torej nekako izenačeni s tistimi ljudmi, ki imajo lastna gospodinjstva.

Takih ugodnosti pa nimajo tisti delovni ljudje, ki se hranijo v javnih restavracijah. Ker morajo ti občeti dražje plačati električni tok in kurivo, je tudi cena abonmaja višja. Podobna težava se pojavlja pri kalkulaciji in določanju cene v novi menzi, ki je pripravljajo v Mariboru za delovne ljudi. Ugodnosti zasebnih gospodinjstev izpodbijajo trditve, da je kuhanje v večjih obratih cenejše. Zato bi bilo treba take obrate izenačiti z zasebnimi gospodarstvi vsaj v tistih stvareh, kjer je možno.

Poslej je ponekod spet čutili, kako se je vse vrnilo v stari kolovoz in kako smo spet tam, kjer smo bili pred vzpodbudnim in dobrosmiselnim »Tedom čistoče«. V prvi vrsti naj v tej zvezi omenimo prodajo kruha in pečiva v pekarnah. Medtem ko je bilo v »Tedu čistoče« v pekarnah dovolj zaviljanega papirja in ko sta postrelba in prodaja tekli tako, da je ena prodajalka posebej stregla s kruhom in pečivom, druga pa sprejemala denar in vračala drobšč, je po »Tedu čistoče« začela ta nujna higienična oblika spet popuščati, dokler ni položaj spet takšen, kakršen je bil prej. Potrošniki pa si navzle tem želimo, da bi bila pridobitev »Tedna čistoče« trajna in veljala tudi v prodaji kruha in pečiva! (ab)

7 JESENIC IN OKOLICE

Od 22. febr. do 1. marca ima zdravniško dežurno službo na Jesenicah dr. Jenko Alojz. Cesta bratstva in enotnosti.

KINO
»RADIO«: Premiera jugosl. filma: »Zenica«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAYZ«: Ameriški film: »Dario na vrvcu«. Predstavi ob 18 in 20. — V glavni vlogi Farley Granger in Shelly Winters.

DNEVNE NOVICE

RAZPORED DEZURNE SLUŽBE

Zdravstveni dom Ljubljana-Moste: dne 26. februarja: dr. Branko Medveček, tel. 31-359, Krekova ulica 3. V odsotnosti zdravnik: kličite 30-000.

Protituberkulozni dispanser II., ki je doslej posloval na Celovški cesti 4, dne 27. in 28. februarja ne bo posloval. Te dni naj se pacienti v nujnih primerih obračajo na Protituberkulozni dispanser VI., Masarykova cesta 44. Protituberkulozni dispanser II. bo od 1. marca 1957 posloval nadalje začasno (do preklica) med 7. in 12. uro. sprejem pacientov samo do 11. ure na Masarykovi cesti 44.

Zdravo in mlado kožo ohranite in dobite z rednim čiščenjem z vitaminskim mlekom »LAIT« in »LOTION« (za zoževanje por) »EVELINE«. Dobite v drogerijah in Na-Ma v Ljubljani, Mariboru in Kranju.

PREDAVANJA

Prirodoslovno društvo v Ljubljani vzi na poljudno-znanstveno predavanje prof. Ing. Marija Osane: Rojstvo in zgodovinski razvoj elektronke. — Predavanje, spremljano s poskusi in diaprozjivi, bo danes ob 20 v prirodoslovni predavalnici na univerzi, vhod iz Gosposke ulice.

Obveščanje rezervne oficirje občine Bežigrad, da bo redno mesečno predavanje v sredo, dne 27. februarja ob 19 v prostorih vojaknice ob Titovi cesti (poleg polja). Tema: Vloga artilerije v sodobni vojni (s filmskimi prikazi). Zbor ob glavnem vходу. Udeležba za člane obvezna. Ostali rezervni oficirji vabljani. — Občinski odbor ZROJ, Bežigrad.

GLEDALISKA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA
Torek, 26. februarja ob 20: Molière: »Sola za moža«. Izsiljena ženitev. Abonma T.
Sreda, 27. februarja ob 20: B. Kreft: »Krajski komedijanti«. Abonma K.
Četrtek, 28. februarja ob 20: B. Kreft: »Krajski komedijanti«. Abonma C.
Petek, 1. marca: Zaprt.
Sobota, 2. marca ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podelje.
Nedelja, 3. marca ob 15: B. Kreft: »Krajski komedijanti«. Izven in za podelje.
ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podelje.
Ponedeljek, 4. marca ob 20: Brecht: »Kavkaški krog s kredos«. Premiera. Izven.
V ponedeljek, 4. marca, bo v Drami sedma premiera v sezoni. Na vrsti je uprizoritev znamenite drame nedavno umrlega nemškega pisatelja Bertolda Brechta »Kavkaški krog s kredos«, ki je na predzadnjem svetovnem gledališkem festivalu v Parizu doživela tistimf kakršni je homajda bil zabeležen v novski gledališki zgodovini. Dramo je prevedel Mile Ključić. Režira jo France Jamnik, sceno je pripravil ing. arch. Niko Matul, kostumi so delo Milje Jarčeve. Spremno glasbo je prispeval Miro Savin, dirigira Dušan Petrič, ples je nastudirala Majna Sevnikova. Grupa igra Ančka Levčeva, Azaka Stane Sever, Simona B. Soljar. V ostalih vlogah pa nastopajo ves ansambel, pomožen s slušateljeli Akademije za igralško umetnost in člani baleta Opere SNG.

KINO

Sobota, 2. marca ob 20: S. Howard: »Pokojni Christopher Bean«. Premiera. Izven.
Nedelja, 3. marca ob 15: S. Howard: »Pokojni Christopher Bean«. Izven. Popoldanska predstava.
ob 20: Cankar: »Pohujšanje v dolini šentjovškanske«. Izven. Znanizane.

SENJAKOVSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom
Sreda, 27. febr. ob 20.30: Ogrinc: »Kje je meja?«. Veseloigra. — A. Tomaž Linhart: »Zupanova Micka«, komedija. Red D. Vstopnice so tudi v prodaji.
Sobota, 2. marca ob 20: L. Bobič: »Družina Blo«, komedija. Premiera. Red A. Vstopnice so tudi v prodaji.
Nedelja, 3. marca ob 18: Grimm-Skufca: »Janko in Metka«, pravilna igra z godbo, petjem in plesom. — Popoldanska predstava. Izven.
ob 20: I. Bobič: »Družina Blo«, komedija. Izven.
Predprodaja vstopnic v Mestnem domu, rezervacije na tel. št. 32-860.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Sreda, 27. februarja ob 20: »Res lušno je na deželi«. — Vabljeno!
Prodaja vstopnic dve uri pred pričetkom predstave. — Vabljeno!

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marionete
Levstikov (Sentjakovski) trg 2
Četrtek, 28. februarja ob 17: Fr. Milčinski: »Zvezdica Zaspanska«. Sobota, 2. marca ob 17: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. — ob 20.30: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Samo za odrasle.
Nedelja, 3. marca ob 11: J. Malik: »Zogica Marogica«. — ob 15: F. Bevke: »Lenuh Poležu«.

TOALETNO MILO

De-De
CEZINIFICIRANO IN DEZODORIZIRANO

Vesti iz Maribora

DEZURNA LEKARNA
Torek, dne 26. februarja: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.
Sreda, dne 27. februarja: lekarna »Studenec«, Gorkoga ulica 18.

KINO
PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Kleopatras« s tednikom.
UDARNIK: Sovjetski barvni film: »Pedagoška poema«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Torek, 26. februarja ob 19.30: Betti: »Zlota v sodni palači«. Red ZIS.
Sreda, 27. februarja ob 19.30: Calkovsk: »Francesca da Rimini«. Red VAS.

Okrajni odbor Zveze borcev NOV Maribor priredi 17. in 18. aprila 1957 obisk grobov padlih talcev, ki so bili ustreljeni v Mariboru, Celju ter borcev I. Pohorskega bataljona, v Grazu. Obiska se lahko udeležijo vsi, ki so člani ZB. Vsak si mora priskrbiti te tele dokumente: 1. prošnja na notranjo upravo za potpno dovoljenje; 2. ni potrdilo od poveljnika sodišča; 3. dve sliki velikosti 4 x 6 cm. Stroški prevoza, kosilo in potni list stane 1900 din. Vsak udeleženec lahko vzame s seboj 230 šilingov po 25 din, ki jih dobi pri Putniku v Mariboru. Potni stroški prevoza so vračunani iz Maribora. Udeleženci iz Trbovlja, Celja in ostalih okrajev se pripeljejo v Maribor. Denar za prevoz in šilinge pošljite Putniku v Mariboru. Zadnji rok prijave je 20. marec. Potovanje traja en dan. Vse eventualne informacije dobite pri Putniku v Mariboru ali pa na Okrajnem odboru ZB NOV, Maribor, Ulica heroja Tomšiča 5.

27 let, gospodinja, Zg. Ščavnica — Dušan, Franciška, Justinek, 20 let, poljedelka. Zg. Loznica — Huberta; Jožefa Kobala, 21 let, trg. pomočnica — Danila; Ljudmila Lorbec, 28 let, gospodinja — Danila; Ana Valand, 24 let, gospodinja, Sp. Gorica — Nado; Mara Vesnicer, 32 let, čistilka — Saska; Milena Jankovič, 28 let, gospodinja, Vuhred — Duška.

Umrli so: Anton Vrecelj, 59 let, posestnik. Hrastje; Tomaž Tomažič, 65 let, gospodar, v. p., Planina; Marija Seusek, 74 let, viničarka.

IZ PTUJA
KINO
»MESTNI KINO«: Ital. film: »Vila Borghese«. Predstavi ob 18 in 20. — V glavni vlogi Vittorio de Sica, Gerard Philippe.

IZ MURSKÉ SOBOTE
KINO
»PARK«: Ameriški film: »Prelomnica«. Predstava ob 20. V glavni vlogi John Garfield in Patricia Neal.

CELJSKE VESTI
CELJSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 27. februarja ob 20: Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. Premiera. Premierski abonma in izven. Četrtek, 28. februarja ob 20: Mikeln: »Petra Seme pozna poroka«. Četrkova abonma in izven.
Sobota, 2. marca ob 16 in 20: R. Nash: »Vremenar«. Gostovanje v Prešernovem gledališču v Kranju.
Nedelja, 3. marca ob 18 in 20: Lutovski: »Dežurna služba«. Gostovanje v Prešernovem gledališču v Kranju.
Mestno gledališče v Celju razpisuje za sezono 1957-58 več mest za poklone igralce (moške) iz vrat amaterjev. — Pogoj: Uspesno igralsko udejstvovanje pri amaterskih gledaliških družinah. Izreden talent in avdicija predgledališkimi vodstvom. Za avdicijo naj vsak kandidat pripravi poljuben dramski tekst ali recitacijo. Ponudbe pošljite do 15. marca 1957.

KINO
»METROPOL«: Ameriški barvni film: »Ura obračuna«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Anne Baxter in Jeff Chandler.
»UNION«: Jugosl. film: »Anklni častik«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ ZALCA
KINO
Svedski film: »Samo matič. Predstava ob 19.30.

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja Občinskega ljudskega odbora CERKNICA
razpisuje
v upravi Občinskega ljudskega odbora naslednja mesta za:
šefa odseka
za splošne zadeve
Pogoji: pravna fakulteta in 2 leti upravno pravne službe, ali srednja šola in 8 let upravno pravne službe in strokovni izpit.
sanitarnega tehnik
Pogoji: srednja medicinska šola in strokovni izpit
referenta za prosveto in kulturo
Pogoji: 8 razredov gimnazije ali učiteljske
referenta za kmetijstvo in gozdarstvo
Pogoji: srednja kmetijska šola
Plača po predpisih o plačah delavcev in uslužbencev pri državnih organih in dopolnilna plača. Za šefa odseka tudi polžojajni človek.
Stanovanja bodo zagotovljena v novogradnjem stanovanjskem bloku. 570

IAKOB ROLIH

Železniški upokojenec
Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 26. februarja ob 16. uri iz hiše žalosti Zalag 96 na pokopališče v Polju.
Zalag, Zagreb Novo mesto, dne 25. februarja 1957.
Zalujoči: žena Karolina, svinovi: Franc, Tone, Janez z družinami in ostalo sorodstvo.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo žalostno vest, da nas je zapustil zaradi tragičnega primera naš ljubljani in dobri sin, brat, svak in stric

BOŽO ŽVANUT (Gavcov)
Ljubljenega pokojnika bomo spremili na domače pokopališče iz hiše žalosti dne 26. februarja 1957 ob 15. uri.
Lozice, Sempeter pri Gorici, Novara, 25. februarja 1957.
Zalujoči: mama, brata Janko in Tone z družinami, sestrin Marjanca in Vida, svakinji, nečaki in ostalo sorodstvo.

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja Občinskega ljudskega odbora CERKNICA
razpisuje
v upravi Občinskega ljudskega odbora naslednja mesta za:
šefa odseka
za splošne zadeve
Pogoji: pravna fakulteta in 2 leti upravno pravne službe, ali srednja šola in 8 let upravno pravne službe in strokovni izpit.
sanitarnega tehnik
Pogoji: srednja medicinska šola in strokovni izpit
referenta za prosveto in kulturo
Pogoji: 8 razredov gimnazije ali učiteljske
referenta za kmetijstvo in gozdarstvo
Pogoji: srednja kmetijska šola
Plača po predpisih o plačah delavcev in uslužbencev pri državnih organih in dopolnilna plača. Za šefa odseka tudi polžojajni človek.
Stanovanja bodo zagotovljena v novogradnjem stanovanjskem bloku. 570

RAZPIS

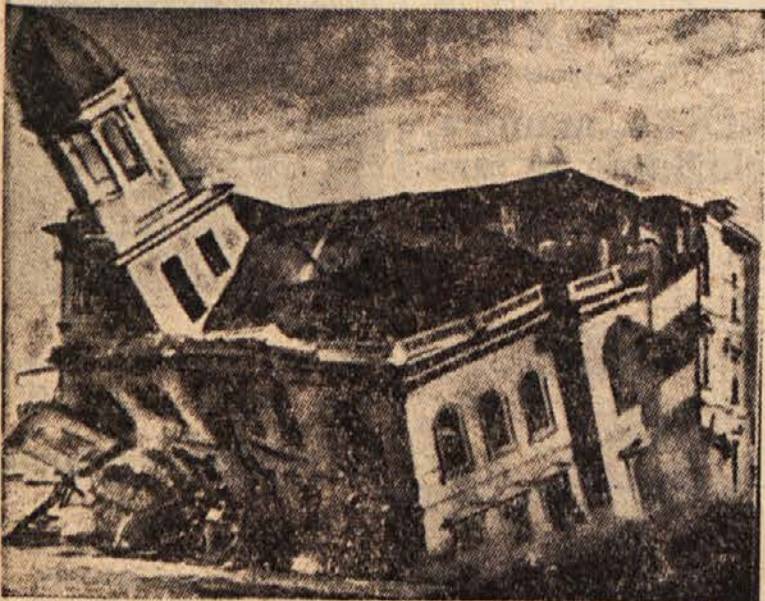
Komisija za volitve in imenovanja Občinskega ljudskega odbora CERKNICA
razpisuje
v upravi Občinskega ljudskega odbora naslednja mesta za:
šefa odseka
za splošne zadeve
Pogoji: pravna fakulteta in 2 leti upravno pravne službe, ali srednja šola in 8 let upravno pravne službe in strokovni izpit.
sanitarnega tehnik
Pogoji: srednja medicinska šola in strokovni izpit
referenta za prosveto in kulturo
Pogoji: 8 razredov gimnazije ali učiteljske
referenta za kmetijstvo in gozdarstvo
Pogoji: srednja kmetijska šola
Plača po predpisih o plačah delavcev in uslužbencev pri državnih organih in dopolnilna plača. Za šefa odseka tudi polžojajni človek.
Stanovanja bodo zagotovljena v novogradnjem stanovanjskem bloku. 570

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja Občinskega ljudskega odbora CERKNICA
razpisuje
v upravi Občinskega ljudskega odbora naslednja mesta za:
šefa odseka
za splošne zadeve
Pogoji: pravna fakulteta in 2 leti upravno pravne službe, ali srednja šola in 8 let upravno pravne službe in strokovni izpit.
sanitarnega tehnik
Pogoji: srednja medicinska šola in strokovni izpit
referenta za prosveto in kulturo
Pogoji: 8 razredov gimnazije ali učiteljske
referenta za kmetijstvo in gozdarstvo
Pogoji: srednja kmetijska šola
Plača po predpisih o plačah delavcev in uslužbencev pri državnih organih in dopolnilna plača. Za šefa odseka tudi polžojajni človek.
Stanovanja bodo zagotovljena v novogradnjem stanovanjskem bloku. 570

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja Občinskega ljudskega odbora CERKNICA
razpisuje
v upravi Občinskega ljudskega odbora naslednja mesta za:
šefa odseka
za splošne zadeve
Pogoji: pravna fakulteta in 2 leti upravno pravne službe, ali srednja šola in 8 let upravno pravne službe in strokovni izpit.
sanitarnega tehnik
Pogoji: srednja medicinska šola in strokovni izpit
referenta za prosveto in kulturo
Pogoji: 8 razredov gimnazije ali učiteljske
referenta za kmetijstvo in gozdarstvo
Pogoji: srednja kmetijska šola
Plača po predpisih o plačah delavcev in uslužbencev pri državnih organih in dopolnilna plača. Za šefa odseka tudi polžojajni človek.
Stanovanja bodo zagotovljena v novogradnjem stanovanjskem bloku. 570

»SLIKE NISO KAKOR VINO,« KI POSTANE BOLJŠE, ČE JE SPRAVLJENO V KLETI!

SKRITO BOGASTVO LOUVRA

Pariški Louvre je najlepši muzej na svetu. Ne glede na poslopje z 800 m dolgim pročeljem in na velikansko število razstavljenih umetnin, ki bi zanje potrebovali več mesecev, če bi si jih hoteli dodobra ogledati, je Louvre postal že zdavnaj pretesen. V prostorih, ki so dostopni občinstvu, je razstavljenih komaj polovica zbranih umetniških predmetov iz 60 stoletij, ostanek pa je spravljen v tako imenovanem »skrivnem muzeju«.

V prašnih dvoranah, hodnikih in kletah je našlo prostora nad 3200 podob, 1200 kipov, okoli 30.000 stvaritev egiptovske umetnosti iz dobe faraonov ter nešteto drugih umetniških in arheoloških predmetov; za vse to ni prostora v istem delu Louvra, ki je odprt za občinstvo.

Sicer imajo vse velike muzej-ske ustanove težave s pomanjkanjem prostora, toda francoski ljubitelji umetnosti menijo, da so predvsem louvrski zakladi zaslužili boljše usodo. Pri tem negodovanju so zlasti ostri nekateri pariški časniki in časopisi, ki nenehoma pišejo o tem vprašanju. Tako je pariški umetniški tednik

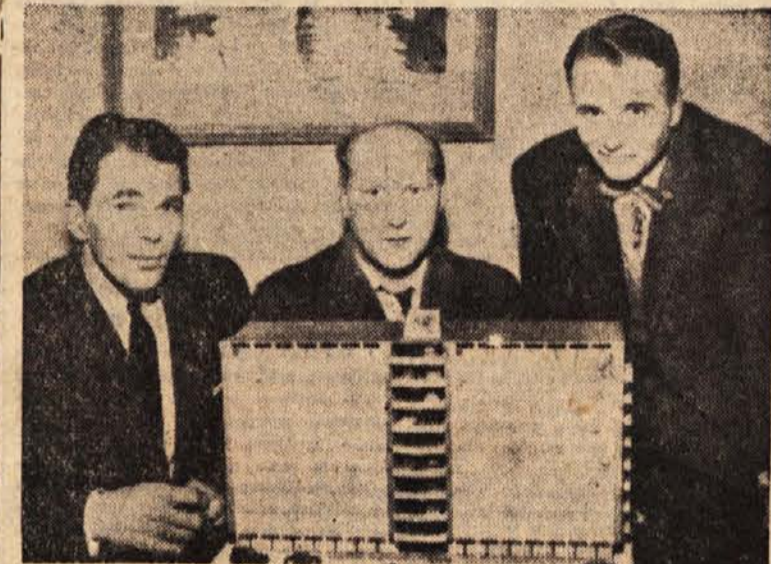
»Arts« začel kampanjo pod alarmantnim naslovom »Kaj uničuje naše muzeje«. Časnik ugotavlja, da so številne razstavne dvorane v slabem stanju in da jih bo treba zapreti, če jih ne bodo popravili. Razen tega muzeji ne morejo plačati zadostnega števila čuvajev in službencev. Kupovanje novih umetniških del glede na skromne državne dotacije praktično ni mogoče. Časopis končuje: »Stanja naših muzejev ni treba prikazovati v bolj črni barvi, kakor je, zakaj položaj se slabša iz dneva v dan.«

Posebna težava je v tem, da se louvrski muzej kljub hudemu pomanjkanju prostora ne more iznebiti nekaterih manj vrednih predmetov, ker ima pravico le kupovati in sprejemati darila, ne sme pa ničesar prodati, četudi bi šlo za umetnostno ali znanstveno nepomembne stvari, ki jih je kot državna ustanova moral sprejeti.

Pred drugo svetovno vojno so bili louvrski razstavni prostori mnogo bolj napolnjeni. Ko so po vojni muzej znova odprli, so strokovnjaki odločili, da je kakovost pomembnejša kakor količina. S tem se je še zvišalo število predmetov, ki občinstvu niso dostopni. Tako je na primer izmed sto slik znamenitega francoskega slikarja Corota, kolikor jih hrani Louvre, razstavljenih le šest, vse druge pa čakajo na boljše usodo, prav kot tri pomembna dela Tiziana, podobe Luke Cranacha, Delacroixa, Courbeta, Fragonarda in vrste drugih slikarskih umetnikov. Vse te neprecenljive

umetnine so v »skrivnem muzeju« pritrjene na dolga kovinska stojala, ki se pomikajo po tračnicah. Dve sto tisoč obiskovalcev, kolikor jih na leto obiše Louvre, nima o tem skrivnostnem muzeju niti pojma, saj je nedostopen celo umetnostnim zgodovinarjem.

Velika dela niso nastala zato, da bi bila skrita v kletih in v prenatrpanih dvoranah pokrita z zaščitnimi prevlekami, pišejo francoski listi. Zato je Louvre uvedel prakso, da je začel posojati muzejem v večjih pokrajinskih mestih razstavne zbirke, ki prikazujejo presek skozi določeno umetnostno razdobje. Večših se neprecenljive umetnine preselijo v palačo predsedstva vlade ali zunanjega ministristva, da z njimi okrasijo apartmane uglednih tujih gostov. Po določenem času se ta dela spet vrnejo na svoj kovinski zid. Tudi za Louvre torej velja, da je v njem mnogo več skritega, kakor pa je mogoče videti. Zaradi gospodarskih težav, ki tarejo Francijo, nič ne kaže, da se bo težavni položaj Louvra v bližnji bodočnosti kaj prida izboljšal.

Garaže na balkonu je zamislil švedskega inženirja Dahlmanna, ki sta mu pri izvedbi pomagala arhitekta Tullberg in Jacobsson. Posnetek kaže vse tri strokovnjake ob maketi iznajdbe, ki so jo že dali patentirati v Malmöju. Baje so te garaže za tretjino cenejše kot dosedanje, avtomobile pa bo prevzalo na balkone posebno dvigalo. Tako bodo imeli vsi prebivalci stanovanjskega bloka zagotovljen na balkonu tudi prostor za motorno vozilo.

Poglavarjeva pritožba

Poglavar indijskega rezervata v kanadškem Ontariu Joseph Logan je zagrozil, da se bo pritožil Mednarodnemu sodišču v Haagu, ker poglavarjem ameriških Indijancev odrekajo pravico do sklepanja porok. Ob tej priložnosti je Logan dejal, da »smo zavazniki Kanade, ne pa podložniki angleške krone!«

Do spora je prišlo že pred letom dni, ko so oblasti v Ontariu prepovedale dednim indijskim poglavarjem pravico sklepati pravnoveljne poroke. Indijanci so temu nasprotovali, njihovi poglavarji so kljub prepovedi nadaljevali staro prakso. Nedavno tega je prišlo do odkritega spopada z oblastmi v tej kanadski pokrajini, ko te niso hotele priznati veljave zakonske zveze neke šestnajstletne indijske vdove in so hkrati zavrnile njeno zahtevo, naj ji izplačajo odškodnino za smrt njenega moža pri prometni nesreči. Oblasti niso priznale niti hčerke iz tega zakona kot zakonskega otroka.

Kakor pravi poglavar Logan, je ta postopek kanadske vlade očiten dokaz kršenja pogodbe z Indijanci, ki so potomci šestih plemen rodu Iro; ta je bil nekoč

lastnik tega ozemlja. Po tej pogodbi pokrajinske oblasti v Ontariu ne morejo sprejeti nikakršnih zakonov, ki bi se nanašali na potomce tega rodu.

Dvojboj perujskih politikov

Perujski politik Eduardo Watson je imenoval v nekem časniku predsedniškega kandidata Fernanda Belonda »demagoga in zavestnega lažnivca«, ta pa ga je seveda pozval na dvojbo. Oba politika sta zares prišla na dogovorjeno mesto, vendar sta se po polurnem dvojbojevanju razšla. Izgovor je izgovoril v dvojboju kos uhlja, medtem ko je izzvalec Belonda dobil globoko rano na desnem roki. Dvojbojevala sta se seveda po stari viteški navadi z meči!

»Na levo...«

»Mama, ali se ti bo vsa pot koščalo?«

Drobne ZANIMIVOSTI

ŠTRIDESET OBSOJENIH NA SMRT

V nekem mestu na Novi Gvineji je izreklo sodišče prejšnji teden kar štrideset smrtnih obsodb. S tem se je končala razprava proti nekemu plemenu, ki je lani avgusta sredi noči napadlo sosednje pleme in pobilo 29 njegovih članov. Smrtno obsodbe so izvršili že po nekaj dneh.

NAJTRSA SNOV

Ameriški znanstveniki so odkrili baje doslej najtrša snov. Gre za kristal, ki je dovolj trd, da lahko razcepi diamant, hkrati pa uspešno kljubuje dvakrat višji temperaturi. Osnova novega kristala je bel grafit bornitrid, ki pri visoki temperaturi in pod velikim pritiskom kristalizira v kockah. Ti kristali so na zunanji podobni diamantom. Od nove snovi »borazon« si precej obetajo zlasti v industriji.

Potres? Ne, marveč eksplozija starega gimnazijskega poslopja v kalifornijskem Oaklandu. Minerai so razmestili eksploziv po poslopju, ga povežali z zažigalno vrvico, pritiskali na gumb in poslopje se je podrlo. Na tistem mestu bodo zgradili sodobno gimnazijo.

Dražocene solze

Kakor poročajo iz Detroita, rojstnega mesta Fordovih avtomobilov, je tamošnji umetniški muzej dobil še šesto delo velikega Rembrandta — »Zensko, ki joka«. Omenjena podoba je 16 cm široka in 21 cm visoka, sodi pa med manj znana dela velikega nizozemskega slikarja, ki je živel v 17. stoletju. Vendar je njena vrednost na borzi umetnin zelo visoka že vse od leta 1914, ko je berlinski bankir Oskar Huldshinsky plačal zanjo na neki dražbi v Londonu za tedanje pojme velikansko vsoto 1470 funtov šterlingov. To je bila hkrati najvišja cena, ki jo je ta-

krat doseglo katero izmed Rembrandtovih del.

»Zeno, ki joka« je Rembrandt naslikal v dobi, ko je bil na višku svojih ustvarjalnih moči, upodobljena pa je na njej Hendrikje Stoffels, ki so jo cerkvene oblasti večkrat javno sramotile zaradi ljubezenskega razmerja s slikarjem. Strokovnjaki domnevajo, da je mogoče šteti to sliko za psiholoških kvalitet kot študijo za dobro znano sliko »Jezus in prešušnica«, ki je v njej Rembrandt prikazal moralo svojega časa. Omenjeno podobo je videl lani predsednik Fordove družbe Henry II. Denarni mogotec je kmalu zatem izjavil, da je to najlepša slika, kar jih je kdaj koli videl, zato jo je sklenil kupiti. Po časopisnih vesteh je Ford mlajši izpolnil svojo željo na zelo preprost način: za »Zeno, ki joka« je plačal »vsotico« 50.000 dolarjev, za tem pa jo je podaril detroitskemu muzeju.

KITAJSKA v geofizikalnem letu

Vodja kitajske delegacije na zahodnopacifiški področni konferenci za izvedbo mednarodnega geofizikalnega leta, znani geofizik dr. Cao Ciju Čang je izjavil, da bodo kitajski načrti sodelovanja v mednarodnem geofizikalnem letu znatno razširili. Na področju meteorologije nameravajo Kitajci povečati število meteoroloških postaj od 20 na 90; te postaje pa ne bodo le opazovale in registrirale meteoroloških pojavov, marveč bodo proučevale tudi probleme raznih žarčenj, toplotnega ravnotežja in polarne svetlobe.

Tudi število aeroloških observatorijev bodo na Kitajskem povečali, in sicer od prvotno predvidenih 5 na 32. V Pekingu bodo zgradili velik observatorij, ki bo namenjen zgolj proučevanju sončne dejavnosti. Naposled je dr. Cao Ciju Čang dejal, da so iz Pekinga že odpotovali v glavno mesto Tibeta številni kitajski znanstveniki in strokovnjaki, ki bodo tam uredili znanstveni observatorij za seizmologijo in zemeljski magnetizem. To bo prvi tak znanstveni in proučevalni zavod na tibetanski visoki planoti.

Angleškemu rudarju Jacku Coopu je podrtu ogrodje v rudniškem rovu zdrobilo nogo. Njegov tovariš Fred Waring mu je v globini 450 m in v komaj meter visoki rudniški jami z žepnim nožem in pri jamski svetilki odrezal nogo in mu s tem rešil življenje. Levi posnetek kaže rudarja Waringa s hčerko, na desnem pa je amputirani Coop.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ
MILAN MAVER

307

Štražar je z železno palico udaril po rešetki tik ob okenskem okviru; ko bi bil udaril malo niže, bi zadel na zarez, tako pa je rešetka kovinsko zazvenela, kot da je cela, in stražar je zadovoljen odšel. Bojan in Vasja sta si oddahnila. Nekaj dni zatem sta le dočkala svojo noč: proti večeru so se nad mestom zbrali črni oblaki; pripravljalo se je k nevihti, ki naj bi jima omogočila beg.

308

Spravila sta se spat kot vsi drugi v celici, pa nista zaspala. Čakala sta, da so ljudje pospali, in okrog polnoči, ko ni bilo čuti drugega kot enakomerno sopenje jetnikov v celici in šumenje dežja na cesti, sta se previdno dvignila in se začela pripravljati. Razrezala sta vsak svojo odedo v dolge trakove in jih s trdnimi vozli zvezala v sicer nerodno in debelo, vendar dovolj trdno vrv.

309

Potem se je Bojan spravil nad rešetko. Na tistem koncu, kjer je bila skoraj do konca prežagana, jo je moral odlomiti, na drugem pa zakriviti. Upri se je ob debelo železno palico; rahlo je počilo in palica je bila zlomljena. Še dvakrat je železo zastokalo, vdali sta se še dve palici, potem je Bojan ukrivil rešetko navznoter, privezal vrv in jo počasi spustil skozi okna.

Etiopski pomorski kadet Gelle Gesessa, ki z devetimi rojaki praktičira na neki ameriški ladji za boj s podmornicami, je hotel napraviti za spomin bližinski posnetek svojega cesarja. Seveda se mu ta vabljiva priložnost ni ponudila v Addis Abebi, marveč v hamburškem kabinetu voščtenih figur sodobnih državnikov

MATERI JE USPELO

Skoraj leto dni je ležal štirinajstletni Gabriel Aguilera v kalifornijskem Stocktonu hrom v postelji, potem ko je dobil pri igri pretres možganov. Ves čas ni mogel spregovoriti niti besede.

Nekaj mesecev je ležal v bolnici, roke in noge je sčasoma lahko premikal, spregovoril pa ni vse do dneva, ko je mati tožila ob njegovi postelji: »Naveličala sem se že poslušati samo svoj glas, rada bi slišala tvojega. Reci vsaj »Dickie!« Hromi fant se je nasmehnil, nato pa je z muko izpregovoril ime svojega mlajšega brata. Potem je govoril iz dneva v dan bolje. Materi je povedal, da si je že vedno želel govoriti z njo, pa so mu besede zastajale v grlu.

SE O CHESSMANU

Na smrt obsojeni Američan Caryl Chessman, ki je v celici smrti jetnišnice San Quentin postal pisatelj, je dobil po ostrih zapora, ker je baje iz celice prethotopil, rokopis svoje tretje knjige »Obraz pravice«, novega romana, ki ima 160.000 besed in je avtobiografski prikaz Chessmanovih razprav z zagovornikom.

SMRT ŠESTCLANSKE DRUŽINE

V Parizu so našli v stanovanju mrtvo šestčlansko družino, ki se je zastrupila s svetlinim plinom. Na poziv sosedov je policija vlomila v stanovanje in našla v postelji mrtve starše in vse štiri otroke.

MLADI VLOMILCI

Deset dunajskih dečkov od 8 do 14 let je zagrelo od lanskega oktobra okoli 90 vlomov v trgovine in kleti, kjer so kradli živila, alkoholne pijače, žepne batrjije, zajčje kožuhe, sveče, žarnice in druge potrebne predmete. Oblasti so poklicale na odgovornost prizadete starše.